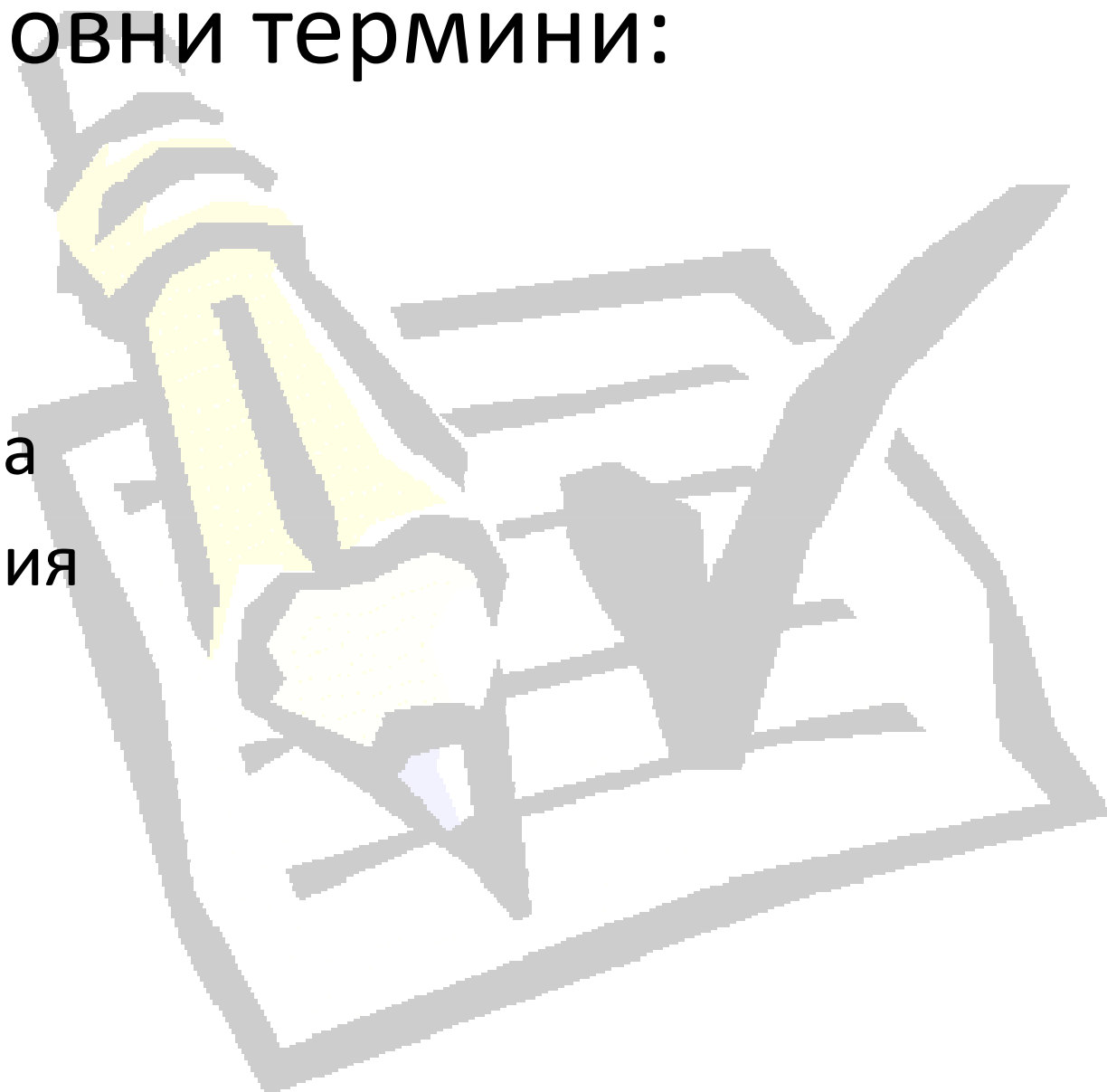

***Оценяването
в обучението по
български като чужд***

Основни термини:

- оцеляване
- тест
- тестова задача
- тестова батерия

- **Тест** - измерване на знанията, уменията или способностите на индивид или група.
- **Тестова батерия (система)** - набор от взаимосвързани тестови задачи, позволяващи да се оцени съответствието на знанията на обучаемия с експертния модел на знания в предметната област.
- **Тестова задача** – ясна и точна задача, определяща предметната област и изискваща еднозначен отговор или изпълнение на определен алгоритъм от действия.

Видове оценяване:

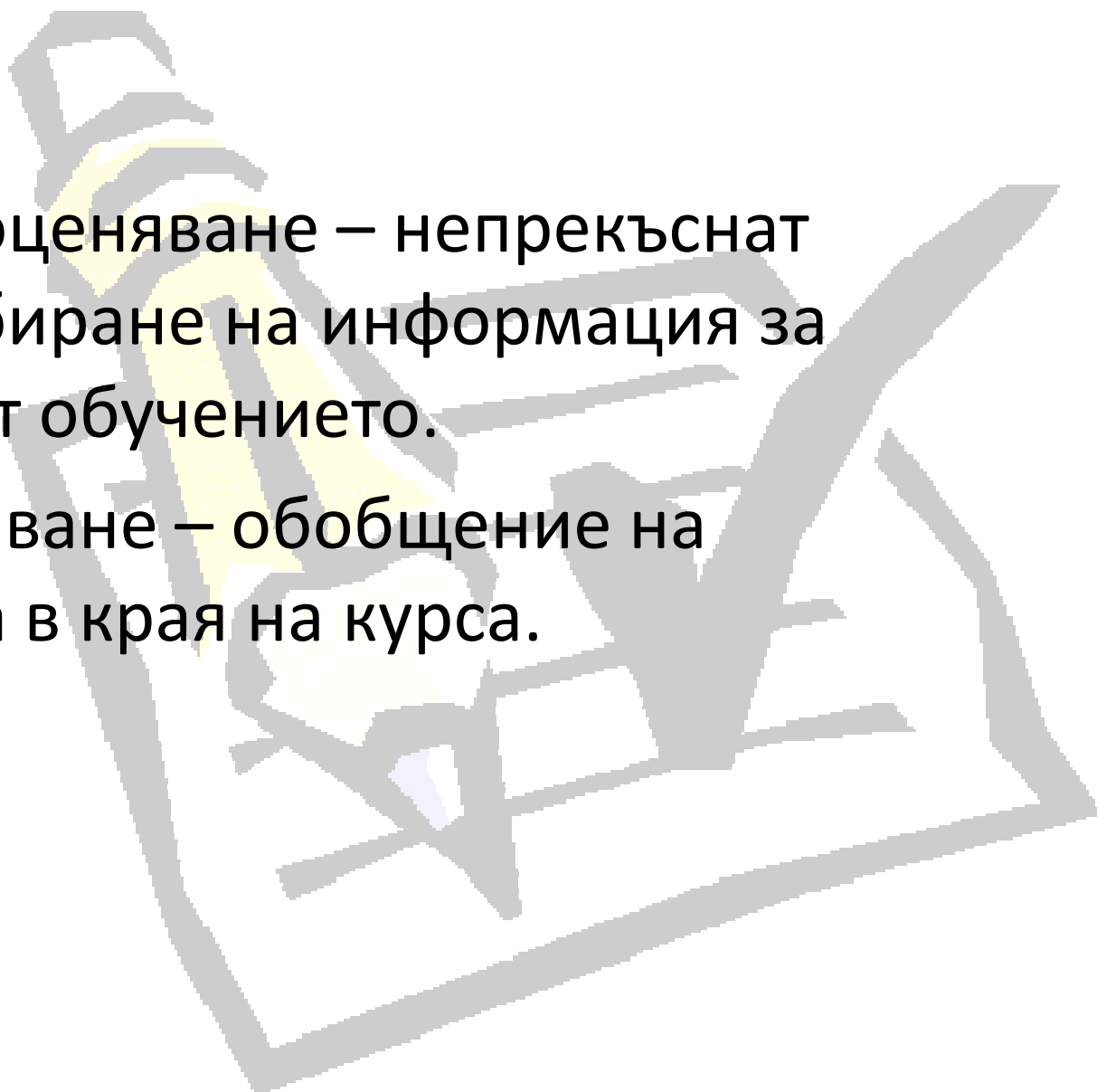
- нормативно/критериално;
- формиращо/крайно;
- пряко/непряко;
- субективно/обективно;
- оценяване на постиженията/на знанията;
- холистично/аналитично;
- външно;
- самооценяване.

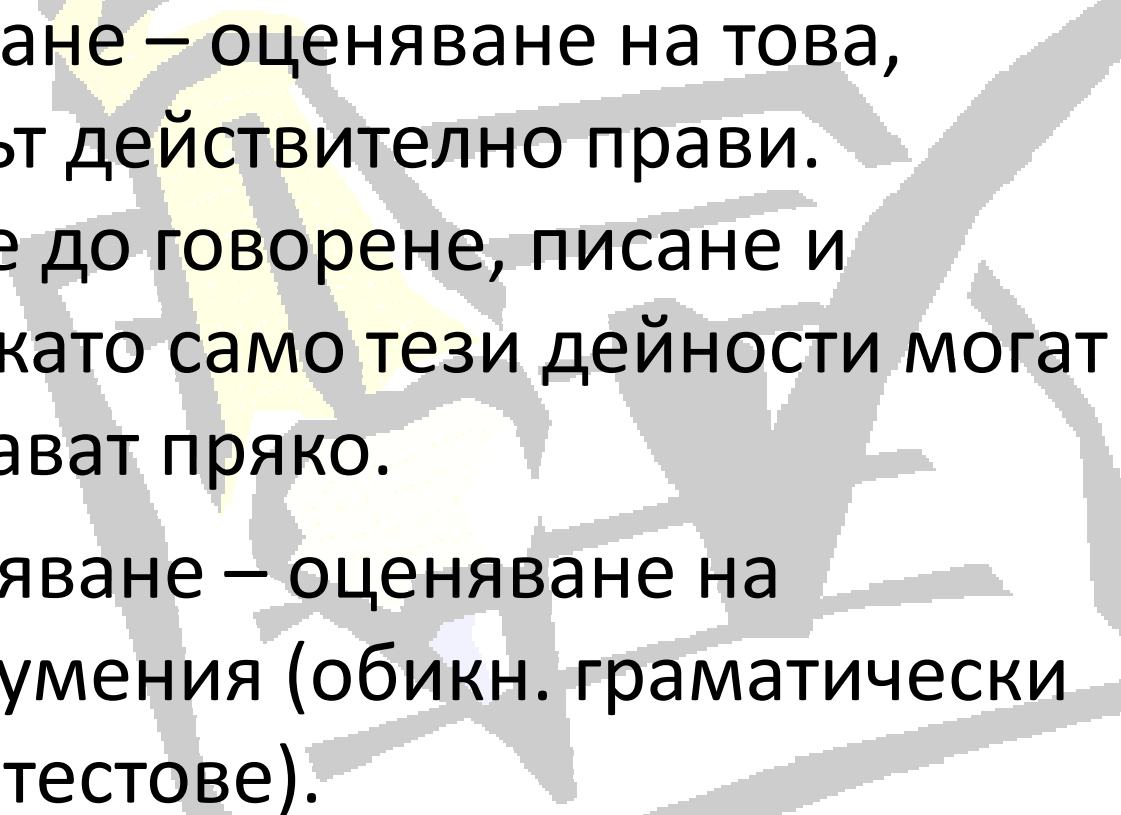
- Нормативното оценяване класира едни спрямо други според резултатите им.

Пример: входни изпити.

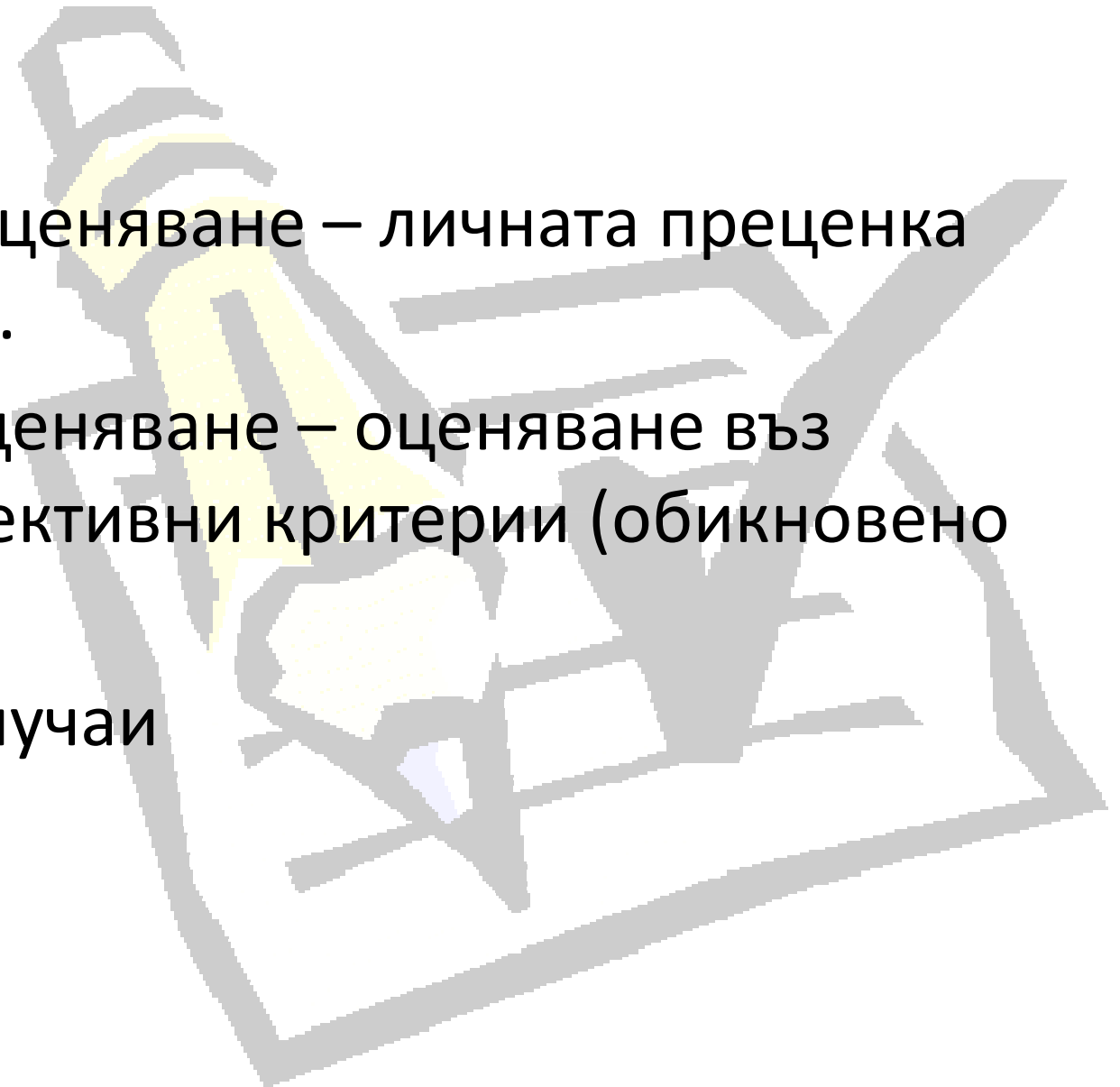
- Критериалното оценяване е оценяване според умения в опр. област, независимо от уменията на другите.

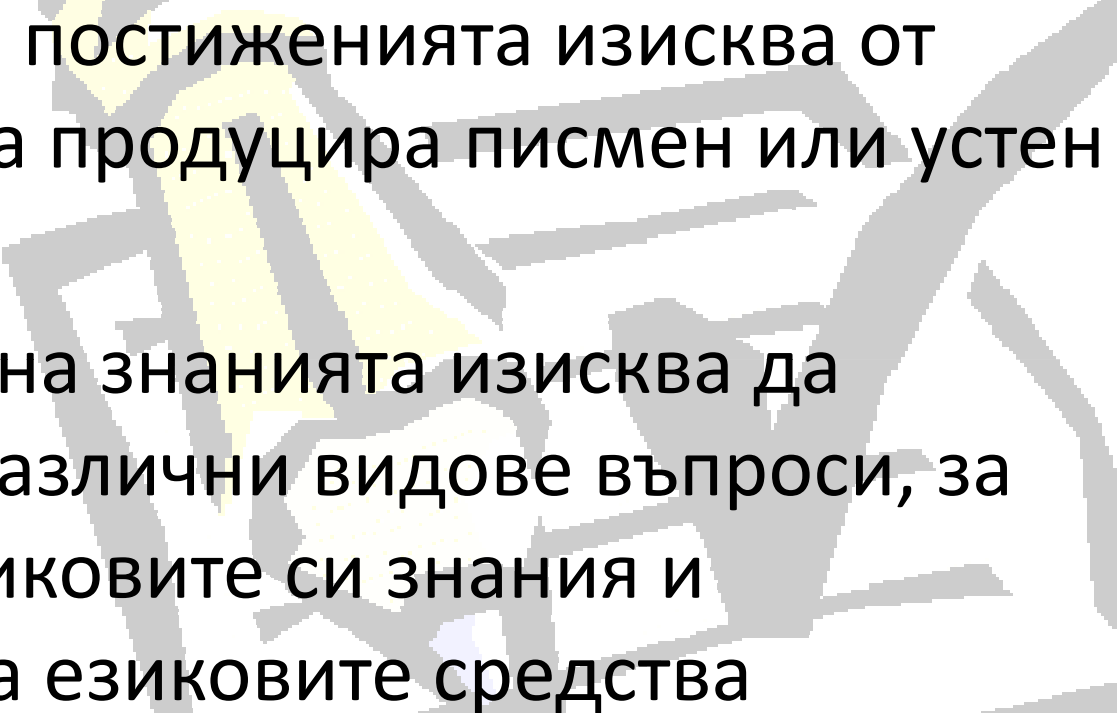
Пример: международни тестови системи.

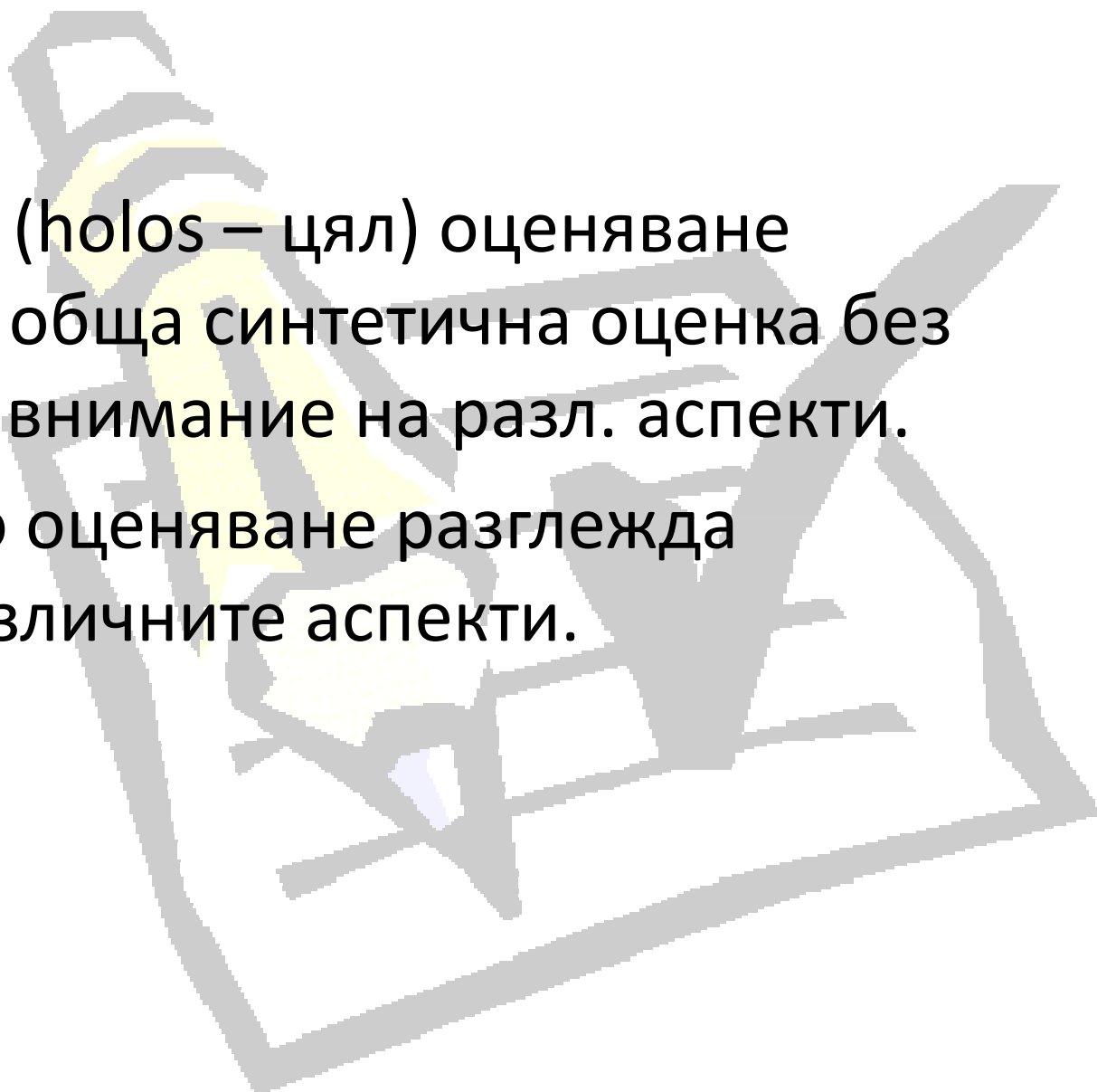
-
- Формиращо оценяване – непрекъснат процес на събиране на информация за резултатите от обучението.
 - Крайно оценяване – обобщение на постиженията в края на курса.

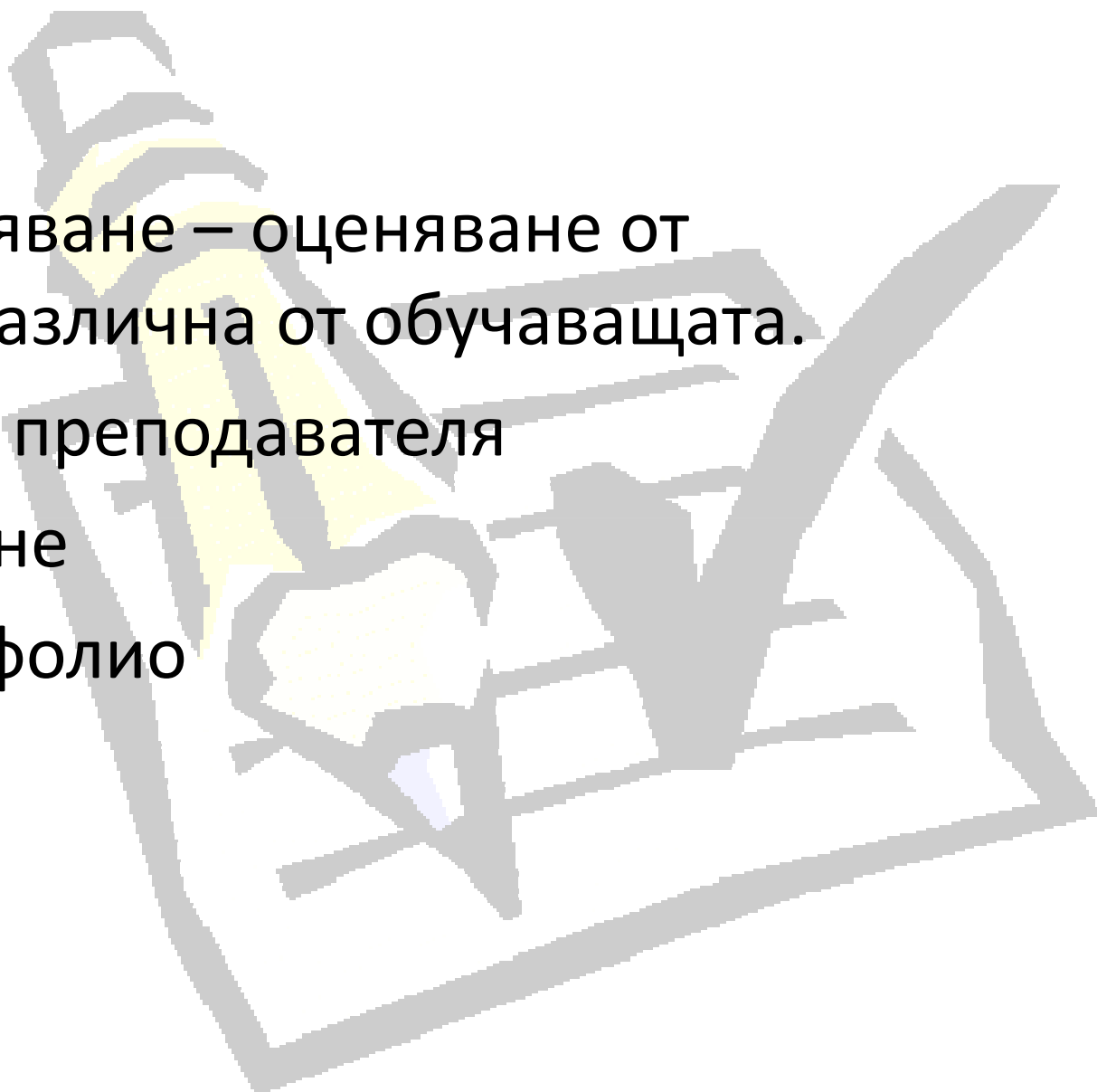
-
- Пряко оценяване – оценяване на това, което ученикът действително прави. Ограничава се до говорене, писане и слушане, тъй като само тези дейности могат да се наблюдават пряко.
 - Косвено оценяване – оценяване на потенциални умения (обикн. граматически и лексикални тестове).

- Субективно оценяване – личната преценка на оценителя.
- Обективно оценяване – оценяване въз основа на обективни критерии (обикновено тест).
- Междинни случаи

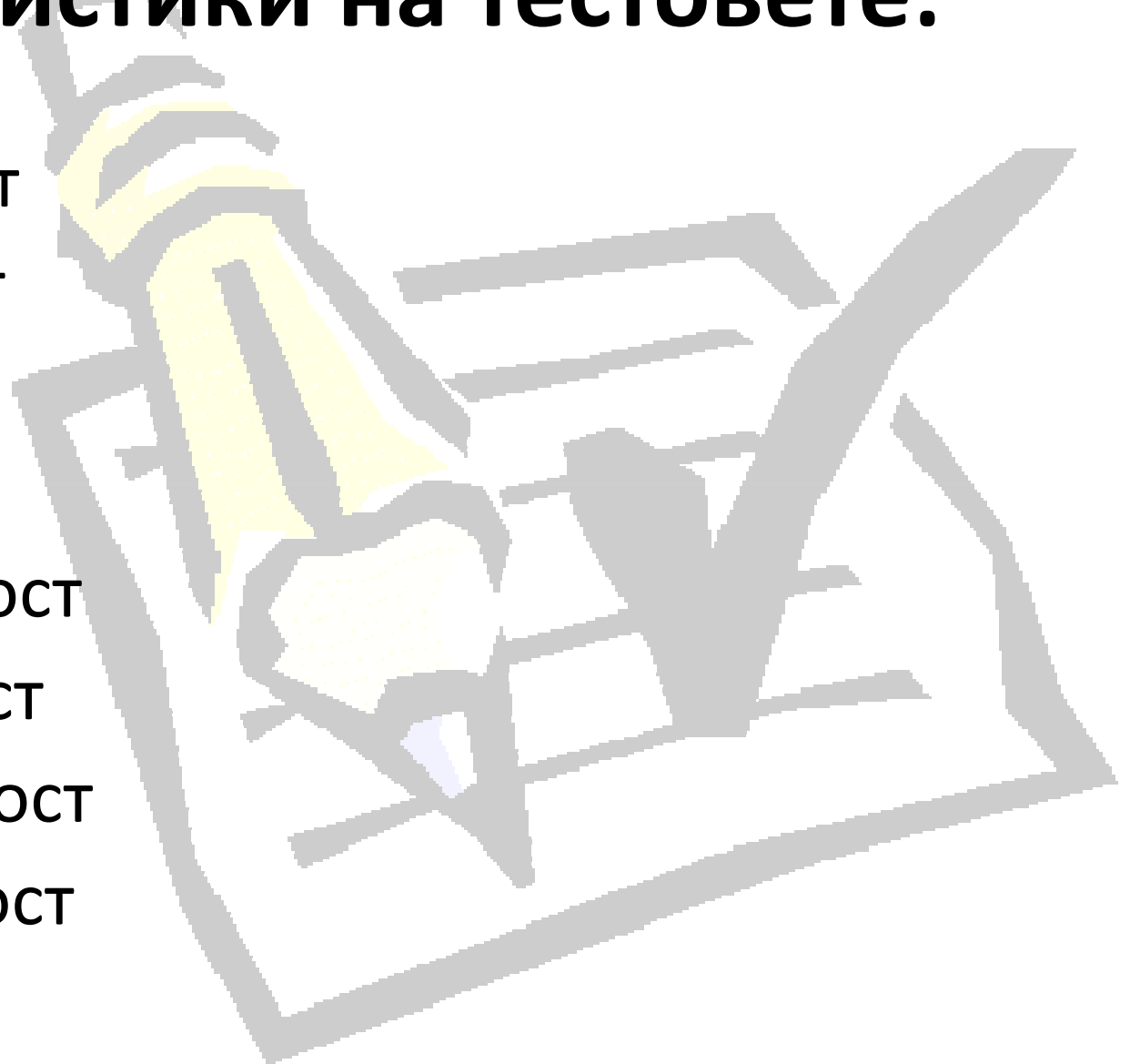
-
- Оценяване на постиженията изисква от обучавания да продуцира писмен или устен текст.
 - Оценяването на знанията изисква да отговори на различни видове въпроси, за да докаже езиковите си знания и владенето на езиковите средства

-
- Холистичното (holos – цял) оценяване представлява обща синтетична оценка без да се обръща внимание на разл. аспекти.
 - Аналитичното оценяване разглежда поотделно различните аспекти.

-
- Външно оценяване – оценяване от институция, различна от обучаващата.
 - Оценяване от преподавателя
 - Самооценяване
 - Езиково портфолио

Характеристики на тестовете:

- Обективност
- Надеждност
- Валидност
- Сравнимост
- Икономичност
- Релевантност
- Балансираност
- Специфичност

Обективност

Обективността на един тест означава степента на независимост на провеждането и на резултатите от техния автор. Следователно един тест ще бъде напълно обективен, ако различни изследователи стигнат до еднакви резултати по отношение на дадено лице.

Надеждност

Тя показва точността на създавания или на използвания готов тест. Количественият израз на точността, на надеждността на теста се представя с т.нар. коефициент на надеждност, който всъщност е коефициент на корелация между оценките на най-малко двама независими експерти.

Валидност

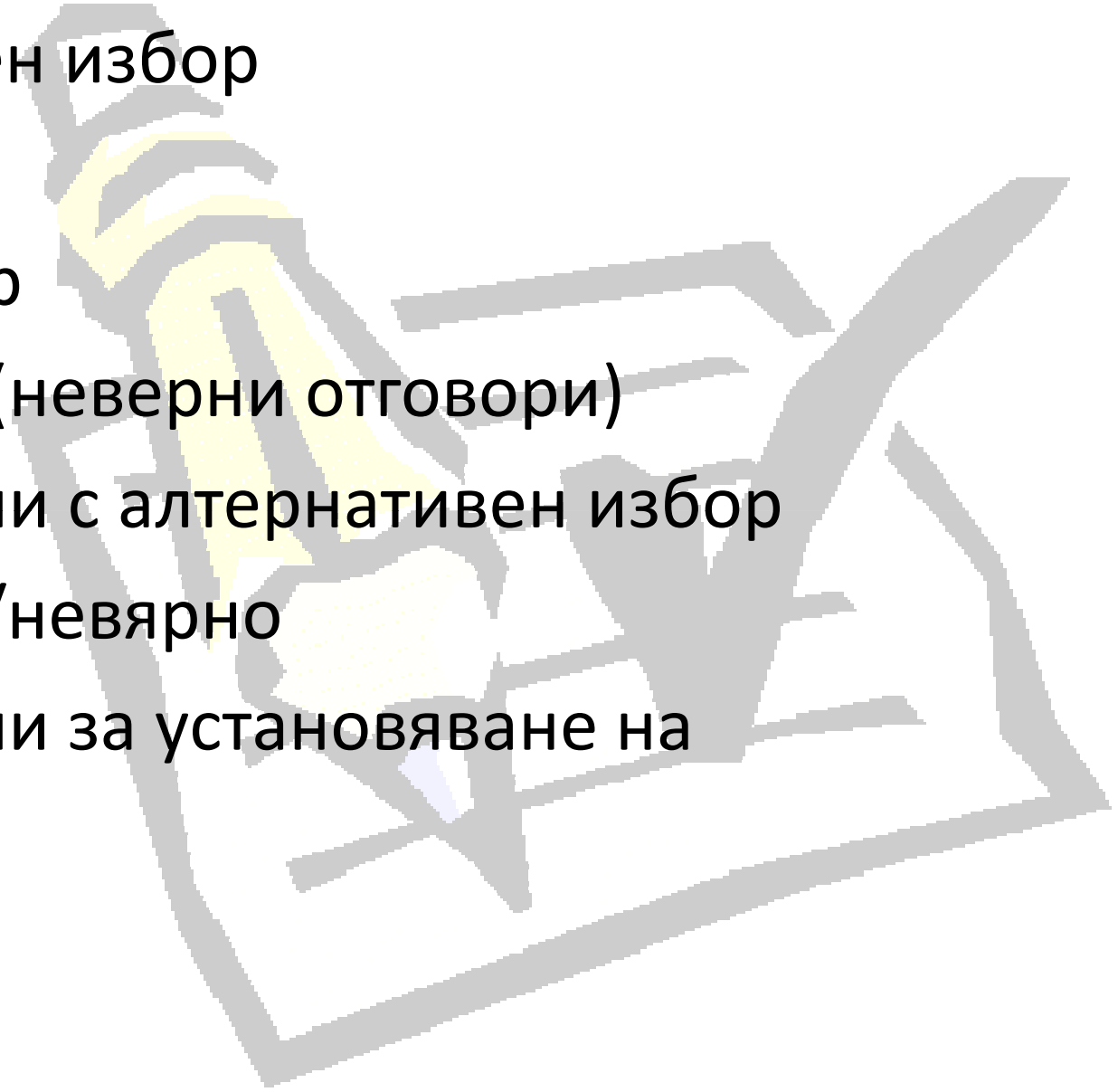
Валидността на един тест показва степента на точност, с която той измерва това, което трябва да измерва.

- **Съдържателна валидност** - в каква степен даден тест проверява определено учебно или друго съдържание.
- **Критериалната валидност** - съответствие с определена цел (чрез експертни оценки или чрез сравнение с предишни резултати или с оценките на обучаемите).

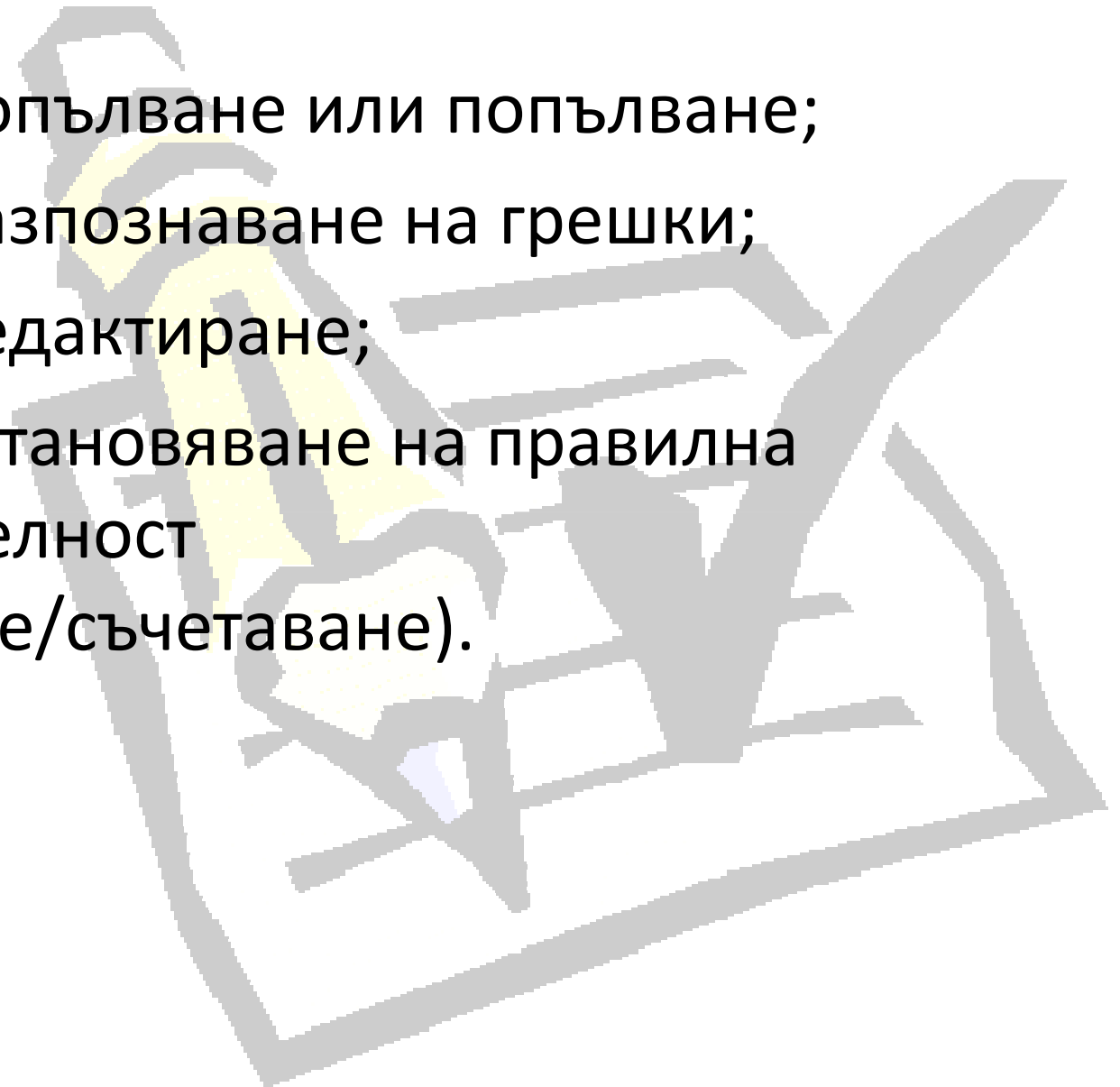
ТИПОВЕ ТЕСТОВИ ЗАДАЧИ

- **ЗАТВОРЕНИ** – формулират няколко възможни отговора, от които **верният е само един**.
- **Рецептивни** – изискват прилагане на рецептивна дейност (възприятие), а не продуктивна.
 - - за множествен избор
 - - за алтернативен избор

- Тестови задачи за множествен избор
- Условия
- верен отговор
- дистрактори (неверни отговори)
- Тестови задачи с алтернативен избор
- да/не, вярно/невярно
- Тестови задачи за установяване на съответствие

- задачи за допълване или попълване;
- задачи за разпознаване на грешки;
- задачи за редактиране;
- задачи за установяване на правилна последователност (подреждане/съчетаване).

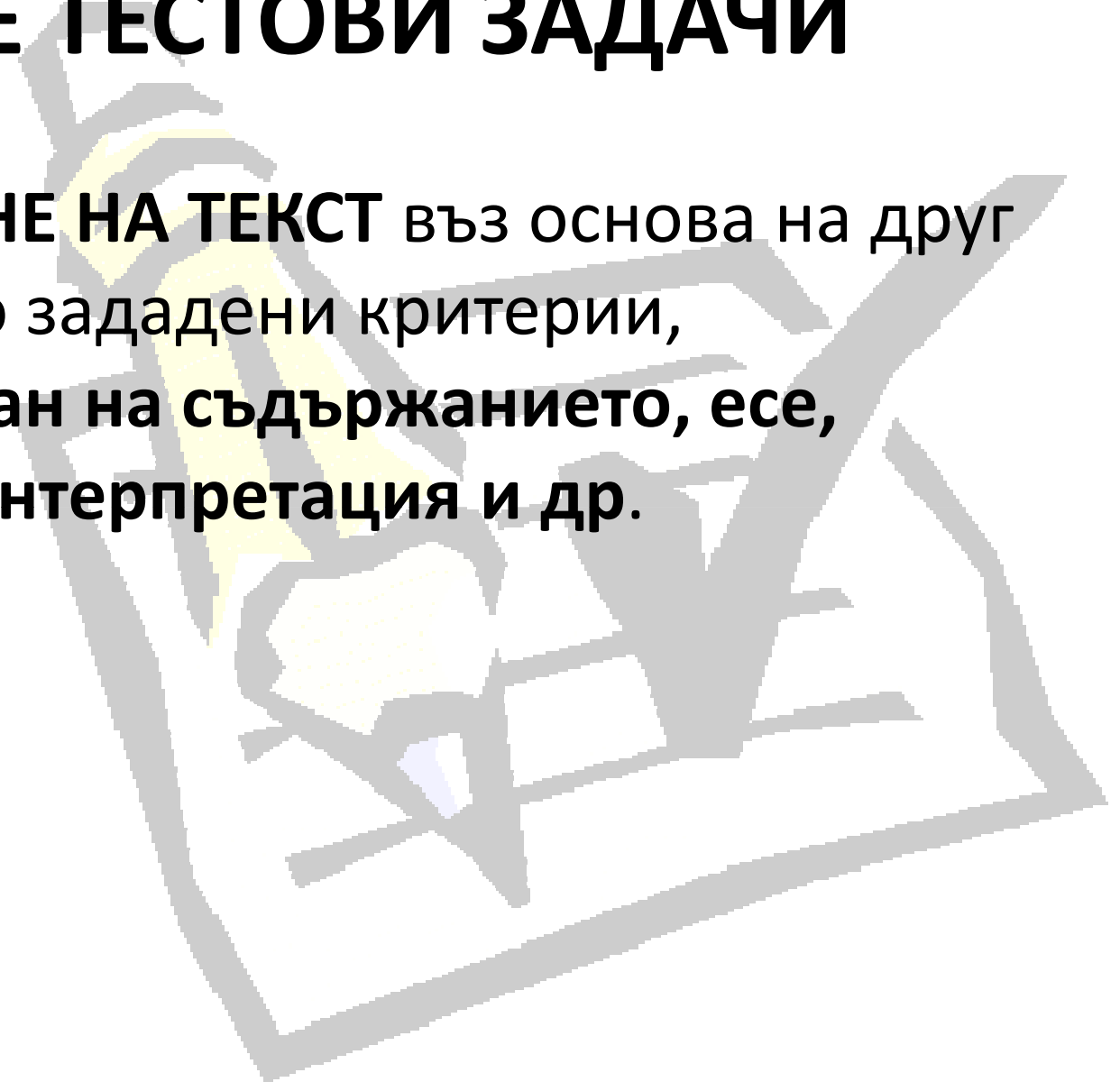

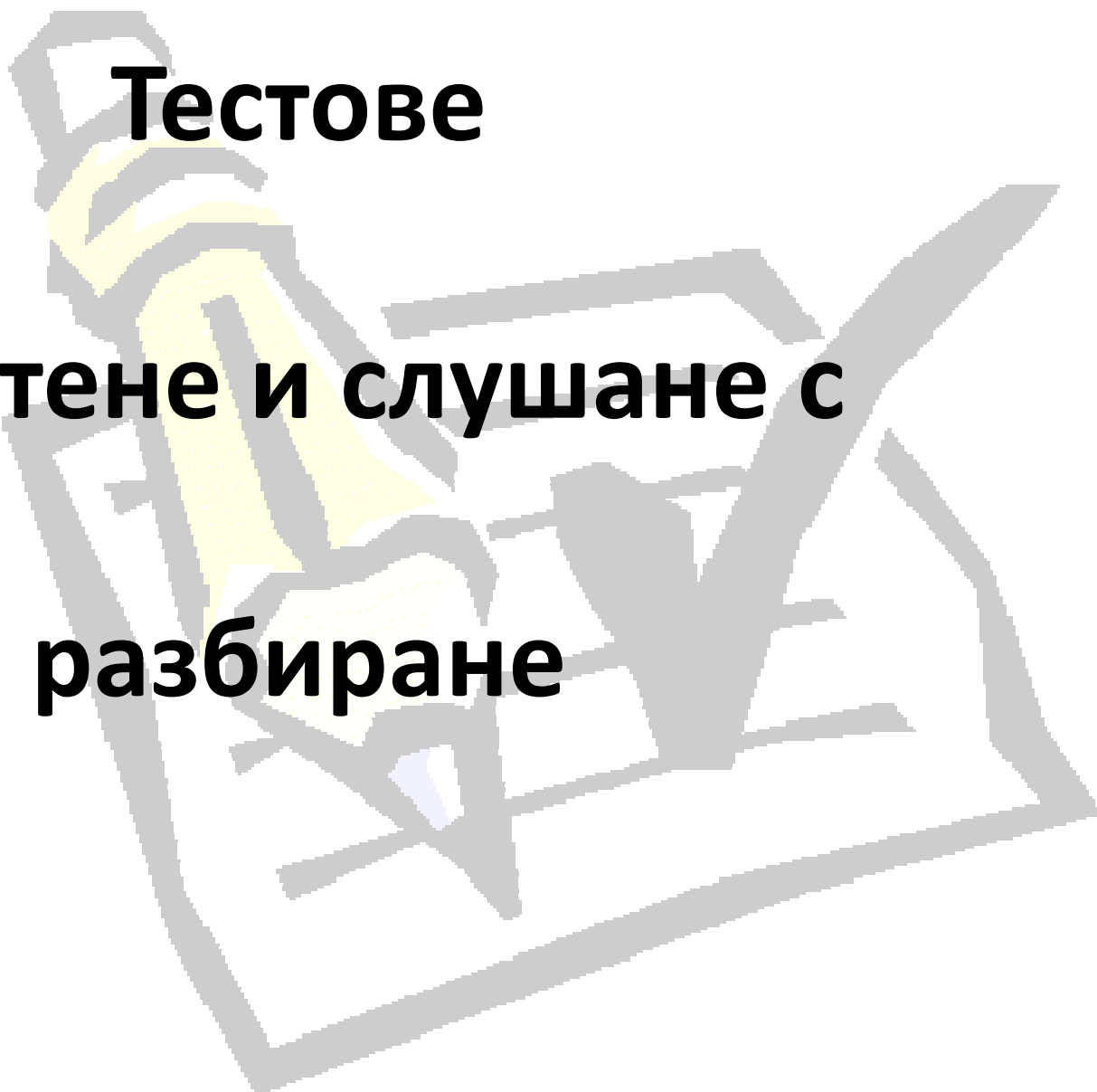
ТИПОВЕ ТЕСТОВИ ЗАДАЧИ

- **ЗАТВОРЕНИ**
- **ОТВОРЕНИ** – или “с дописване” – задава се някакъв граматичен или смислов модел, който трябва да се допълни. Понякога тези задачи допускат повече от едно вярно решение при наличие на синоними или разгърнати изрази в отговорите, например:

ТИПОВЕ ТЕСТОВИ ЗАДАЧИ

- **ЗА СЪЗДАВАНЕ НА ТЕКСТ** въз основа на друг готов текст по зададени критерии, например **план на съдържанието, есе, съчинение, интерпретация и др.**

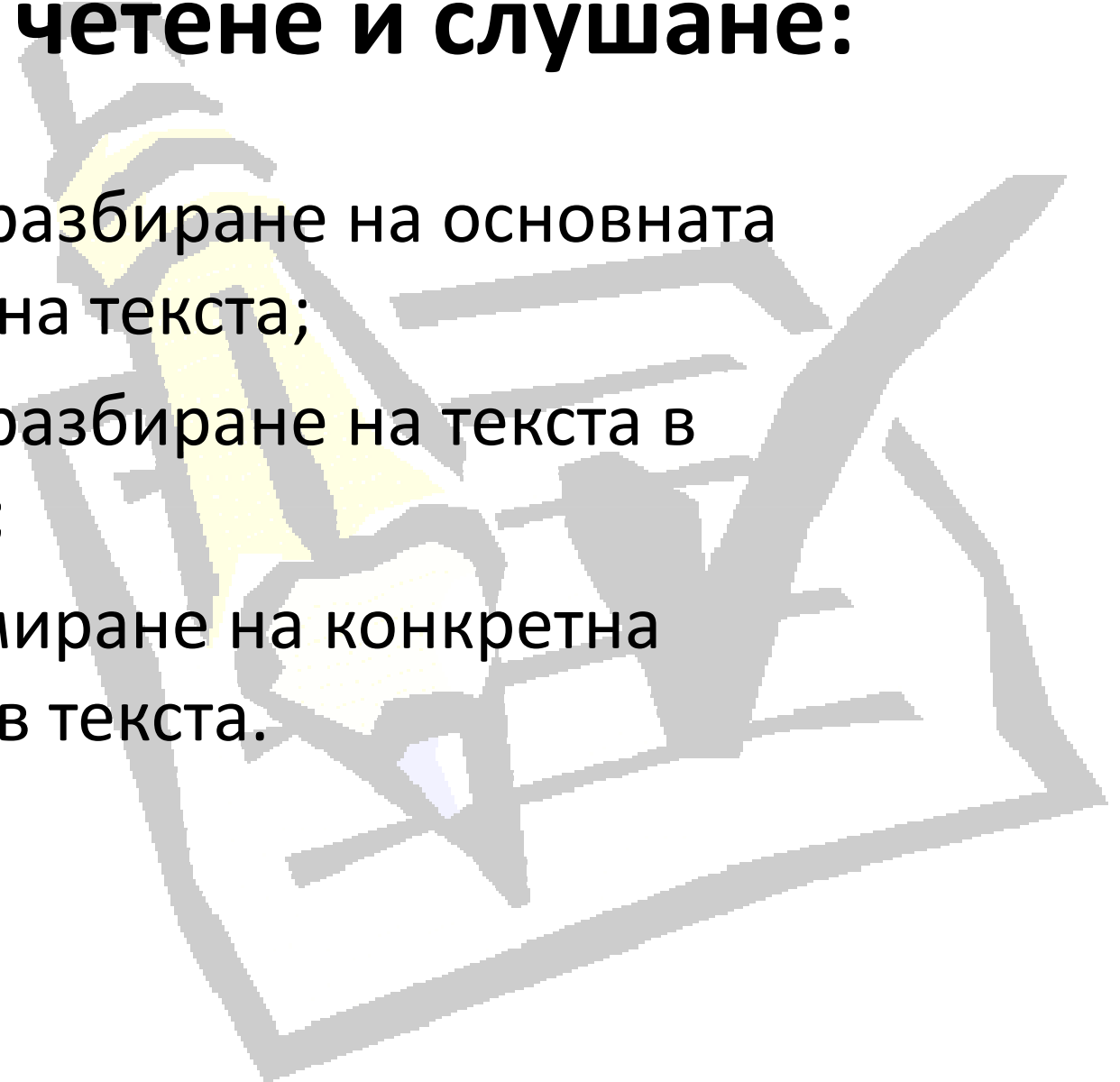

Тестове
за четене и слушане с
разбиране

Видове четене и слушане:

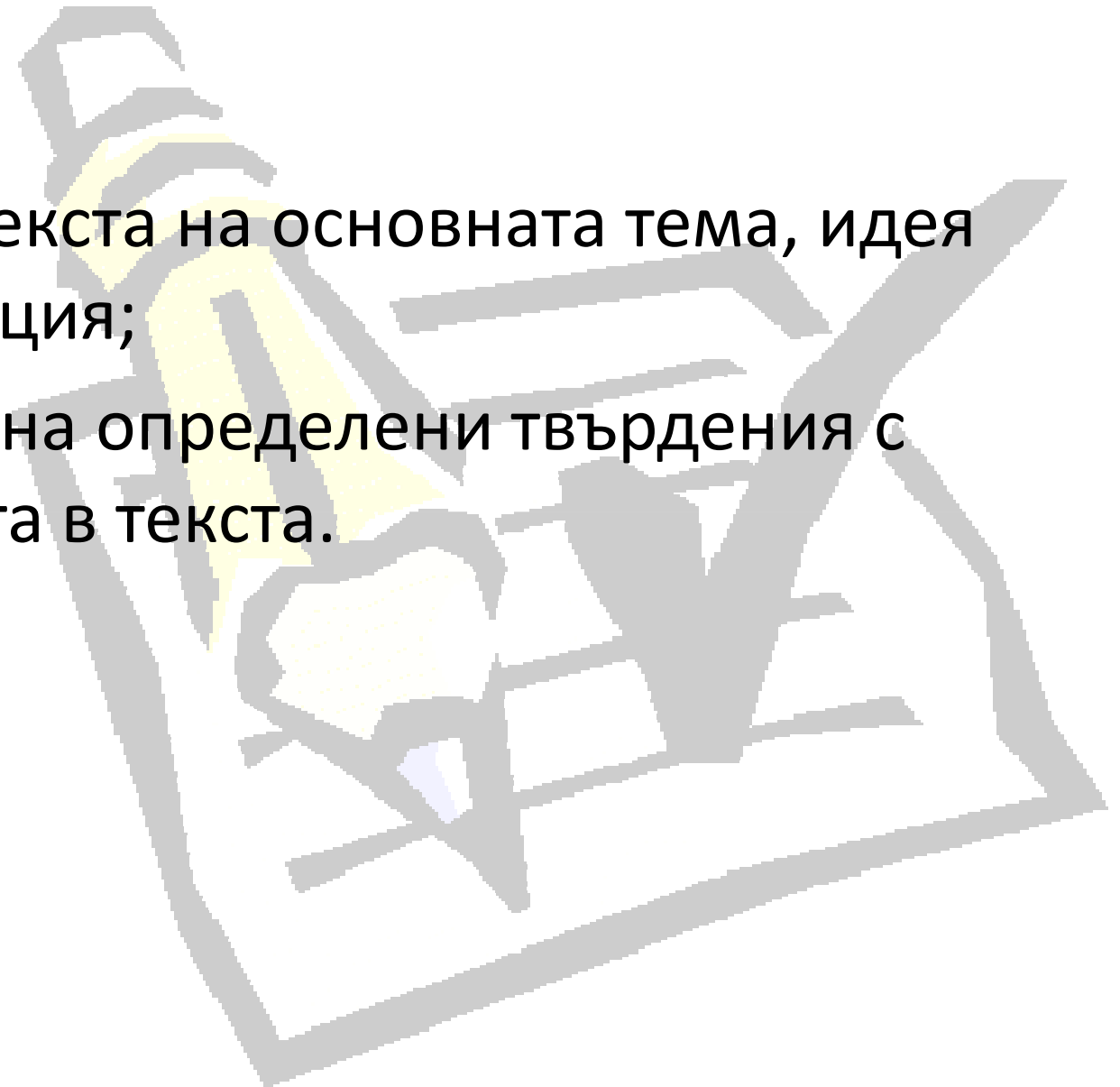
- четене с цел разбиране на основната информация на текста;
- четене с цел разбиране на текста в подробности;
- четене за намиране на конкретна информация в текста.

Задачи за разбиране на основната информация на текста

- определяне на основната тема (разграничаване на вярната тема от неверни или от подтеми);
- определяне на предназначението на текста или на адресата му;

- намиране в текста на основната тема, идея или информация;
- съответствие на определени твърдения с информацията в текста.

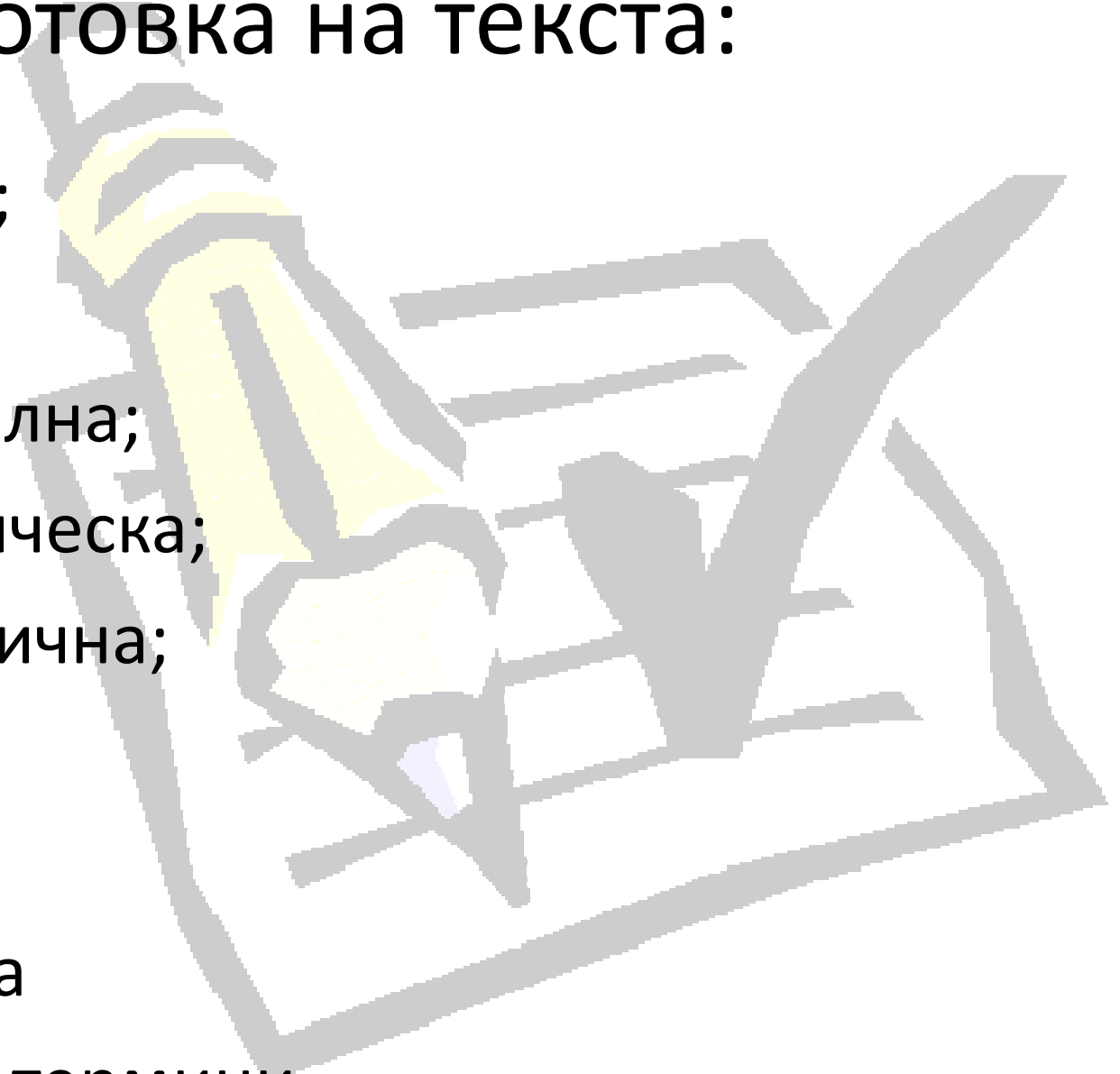

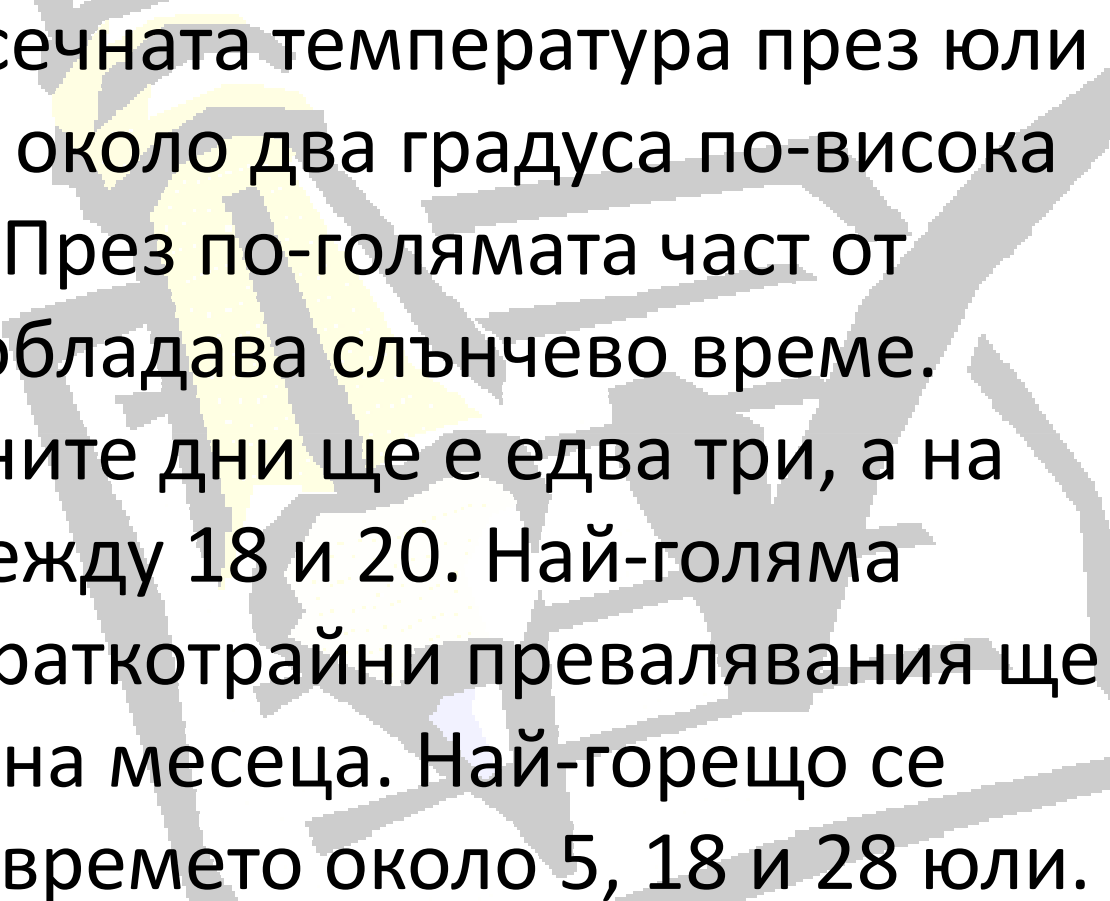
Задачи за разбиране на текста в подробности

- Съответствие/несъответствие с информацията в текста;
- Разбиране на елементи от текста от различни равнища на текста (текстово, изреченско, лексикално и т. н.);
- Интерпретацията на текста и подтекста.

Подготовка на текста:

- съкращаване;
- адаптация –
 - лексикална;
 - граматическа;
 - синтактична;
 - стилова
 - ✓ синоними
 - ✓ перифраза
- числителни и термини.

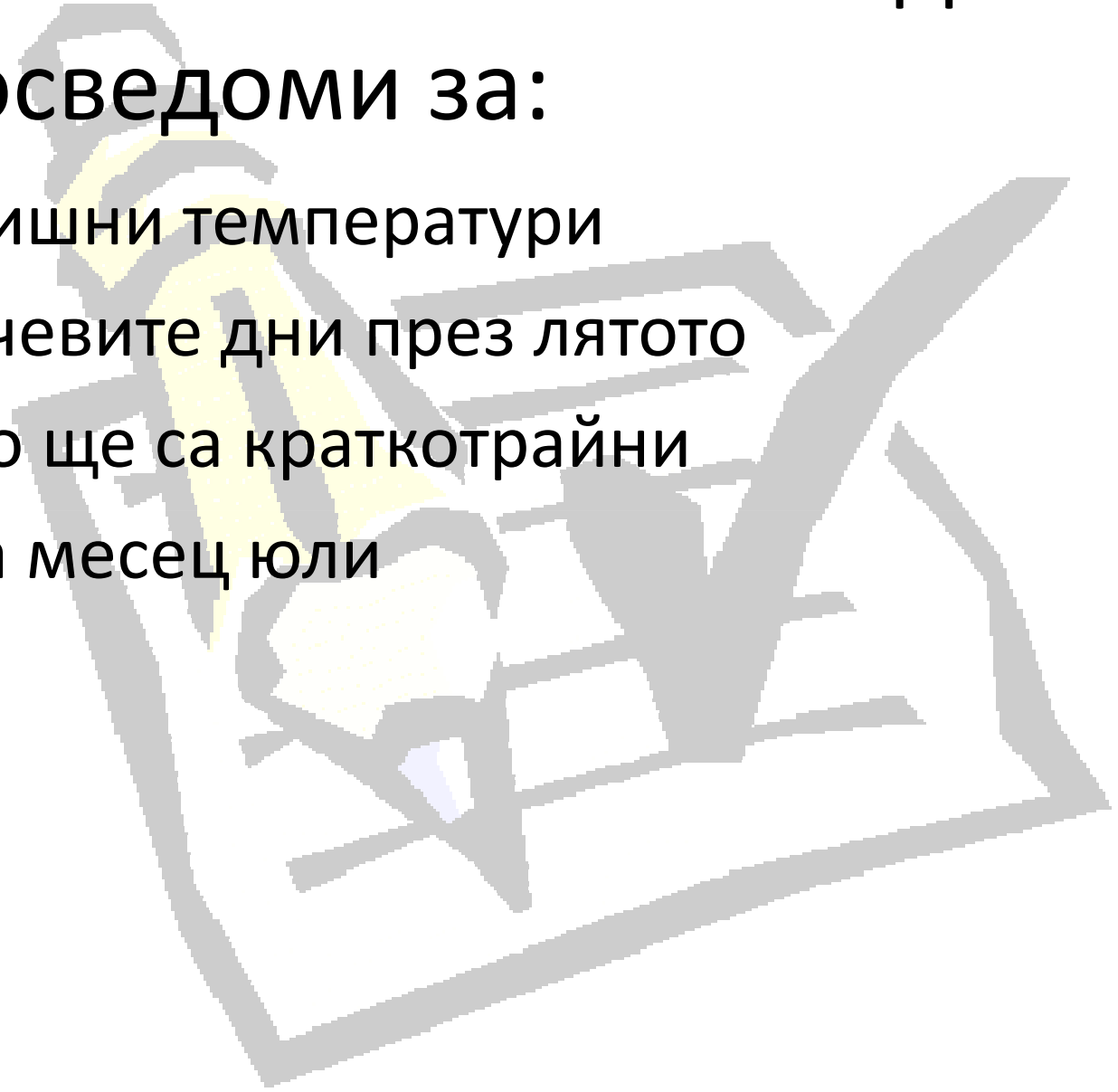

Тази година месечната температура през юли се очаква да е с около два градуса по-висока от нормалната. През по-голямата част от месеца ще преобладава слънчево време. Броят на облачните дни ще е едва три, а на слънчевите – между 18 и 20. Най-голяма вероятност за краткотрайни превалявания ще има в началото на месеца. Най-горещо се очаква да бъде времето около 5, 18 и 28 юли.

Предназначението на текста е да осведоми за:

- средните годишни температури
- броя на слънчевите дни през лятото
- валежи, които ще са краткотрайни
- прогнозата за месец юли

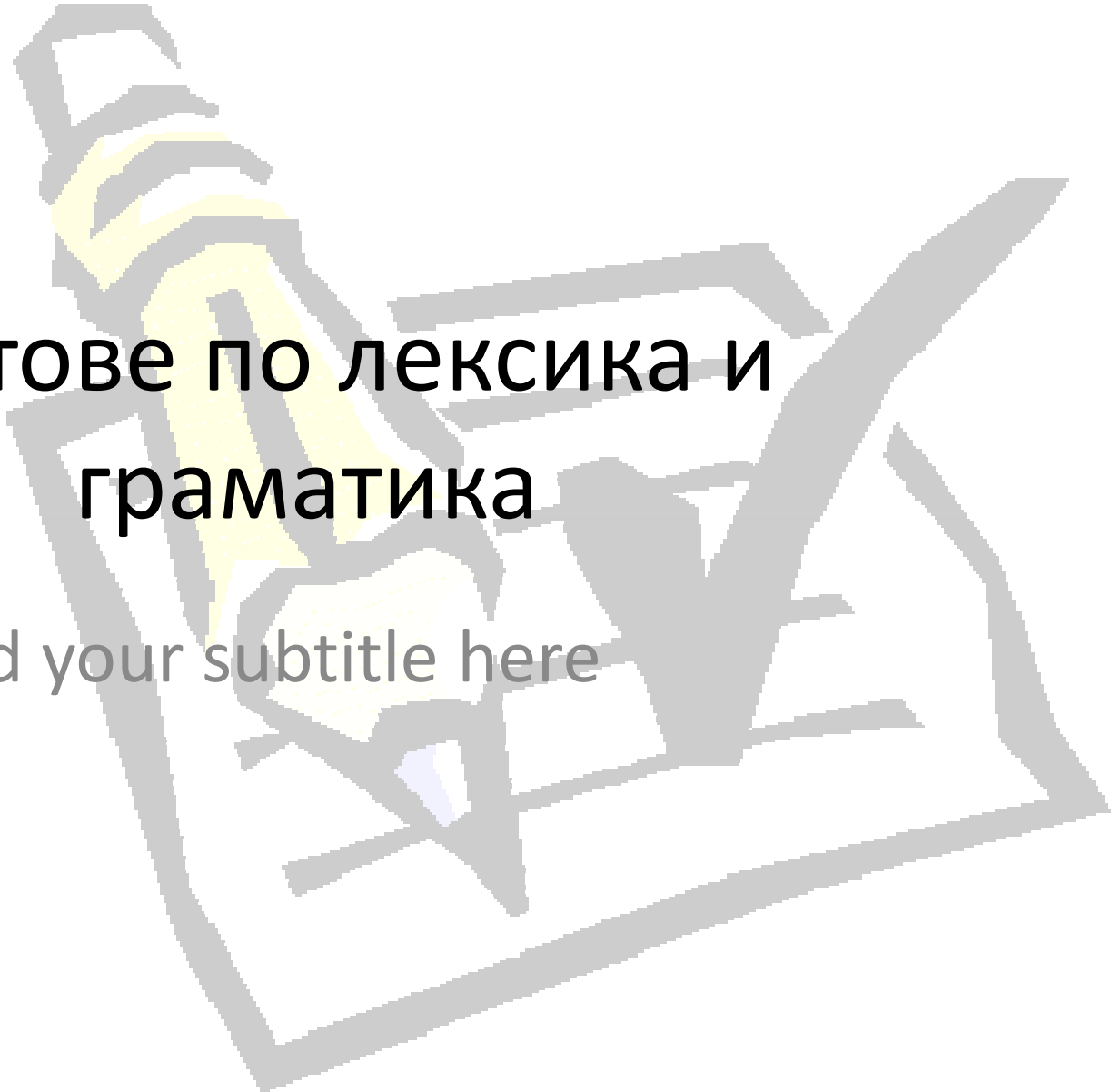

Кое е вярно според текста?

- Броят на слънчевите дни ще е между 18 и 22.
- Превалявания се очакват в края на месеца.
- Средната температура ще е по-ниска от нормалната.
- Най-горещи ще са дните около 10 юли.

Кое не е вярно според текста?

- Най-горещо ще бъде около 5, 18 и 28 юли.
- Превалявания ще има в началото на месеца.
- В края на месеца ще има големи валежи.
- Броят на облачните дни ще е около 3.

Тестове по лексика и граматика

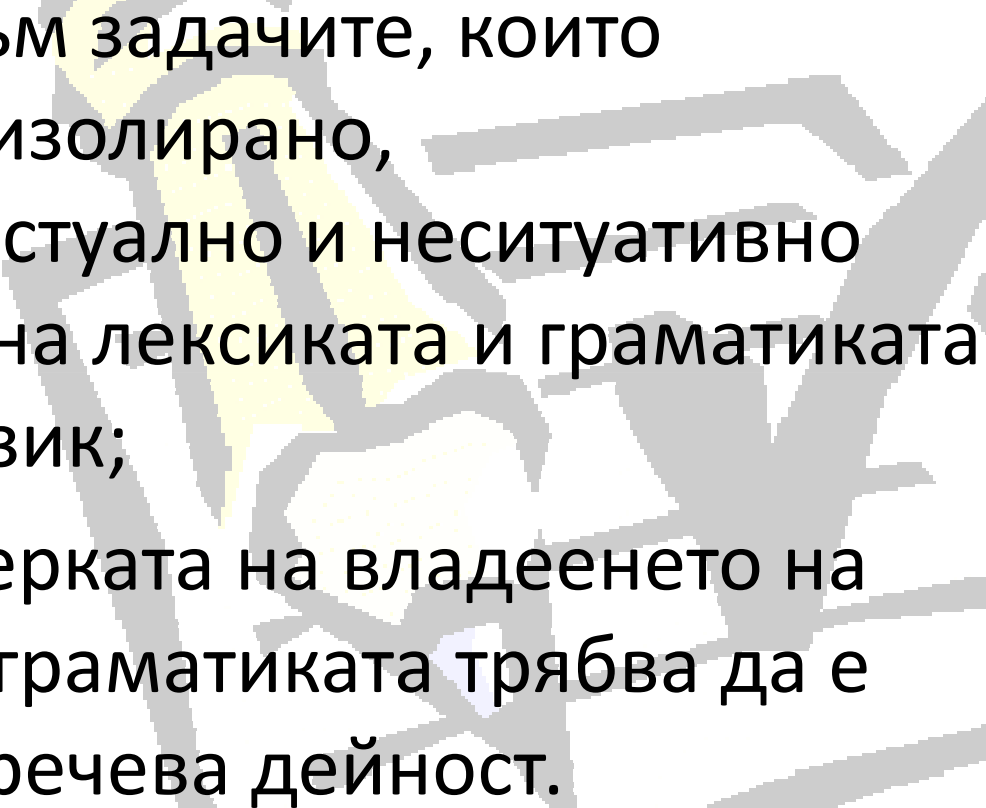
Add your subtitle here

Предимства:

- високо надеждни и ефективно разграничават учениците;
- удобни за междинни цели на обучението;
- тестови задачи, включени в текстове за четене или слушане отговарят на изискванията за комуникативност и реална речева дейност.

Недостатъци:

- не корелират директно с владенето на езика; необходимо, но не достатъчно условие за речева дейност на чуждия език.
- граматичните и лексикалните единици като изолирано явление не съществуват в реалната комуникация;

-
- критиката към задачите, които проверяват изолирано, извънконтекстуално и неситуативно владението на лексиката и граматиката на чуждия език;
 - затова проверката на владението на лексиката и граматиката трябва да е включена в речева дейност.

Тестови задачи по лексика

- лексикално значение,
- синоними,
- антоними,
- тематична принадлежност,
- съчетаемост

Синонимични връзки на думата

Коя дума е близка по
значение на думата **красота?**
Какво означава подчертаният израз
в изречението: Месото е полезно,
но в умерени количества?

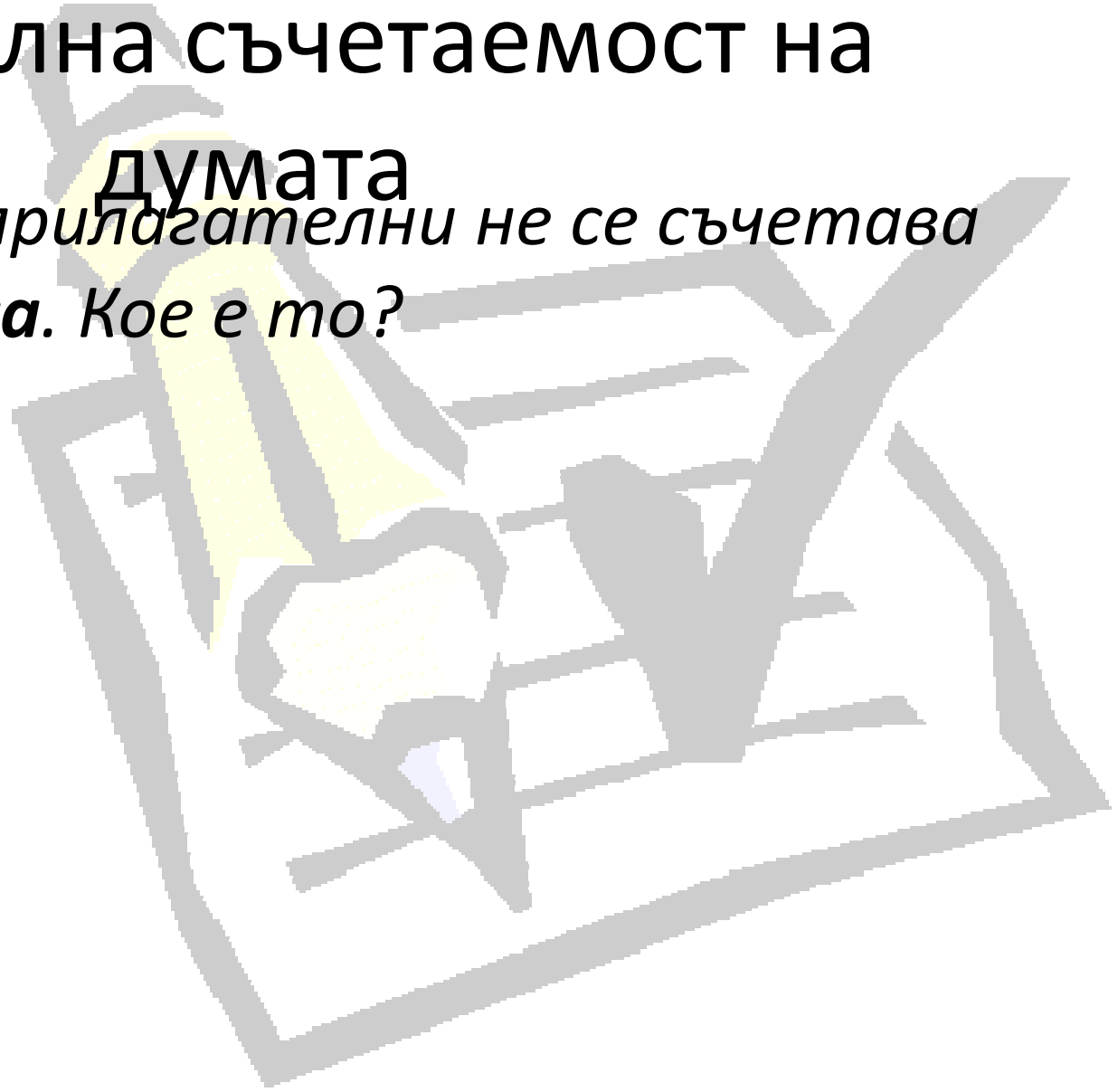
- хубост
- веселие
- радост
- здраве
- достатъчни количества
- недостатъчни количества
- много големи количества
- нито малки, нито големи количества

Лексикална съчетаемост на

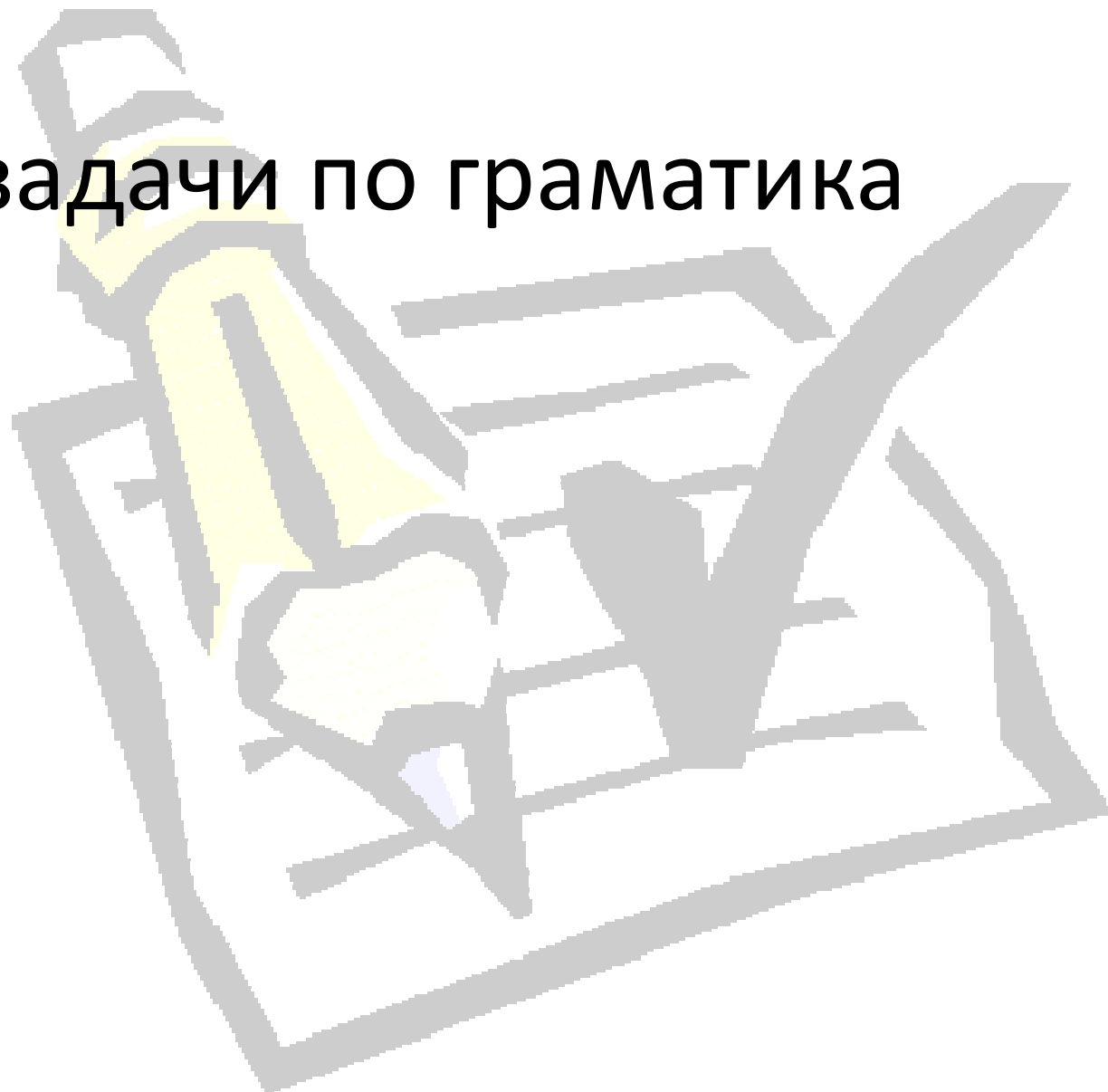
думата

*Едно от тези прилагателни не се съчетава с думата **коса**. Кое е то?*

- *а. кафява*
- *б. руса*
- *в. кестенява*
- *г. черна*

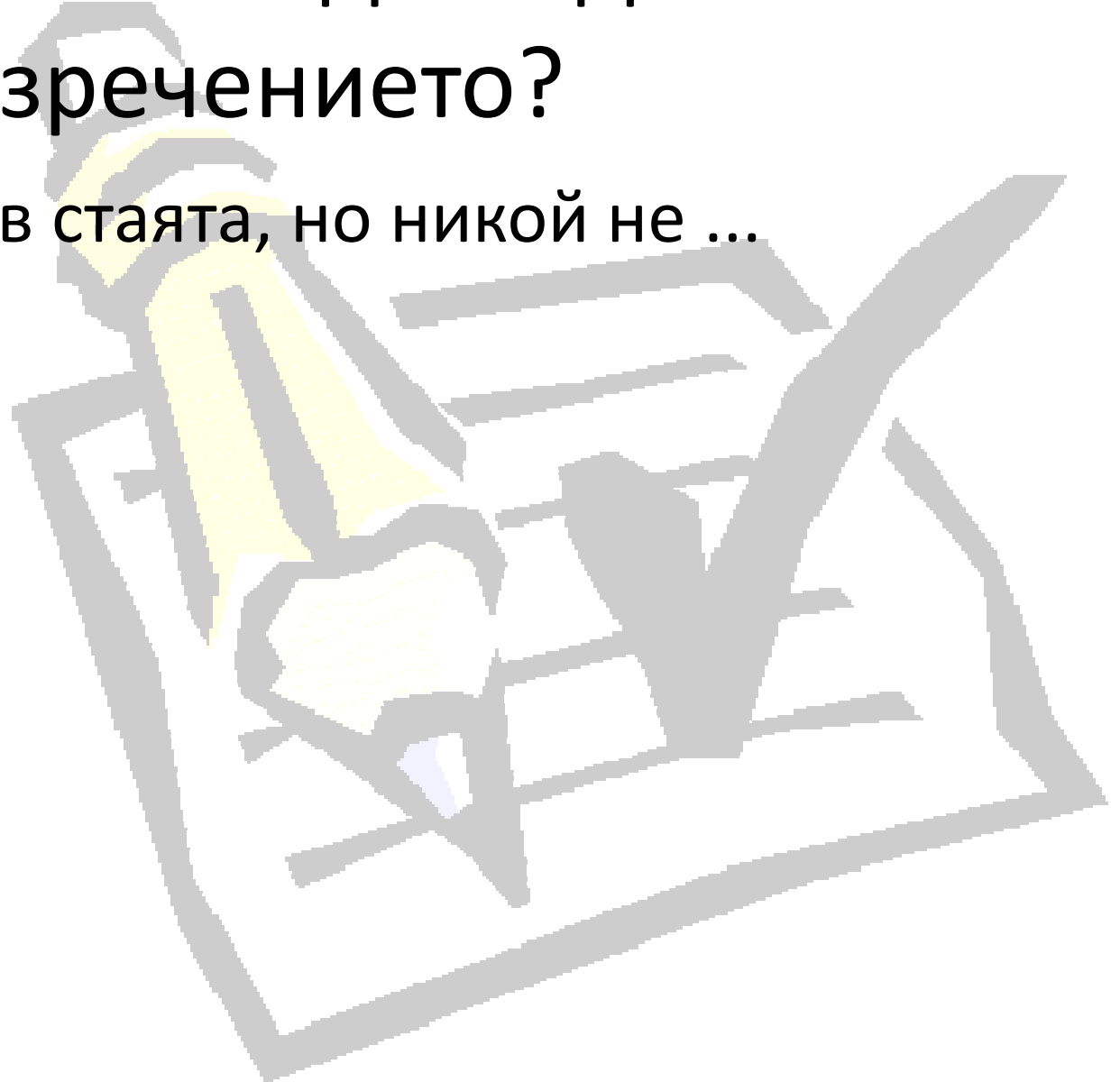
Тестови задачи по граматика

С коя дума може да се допълни изречението?

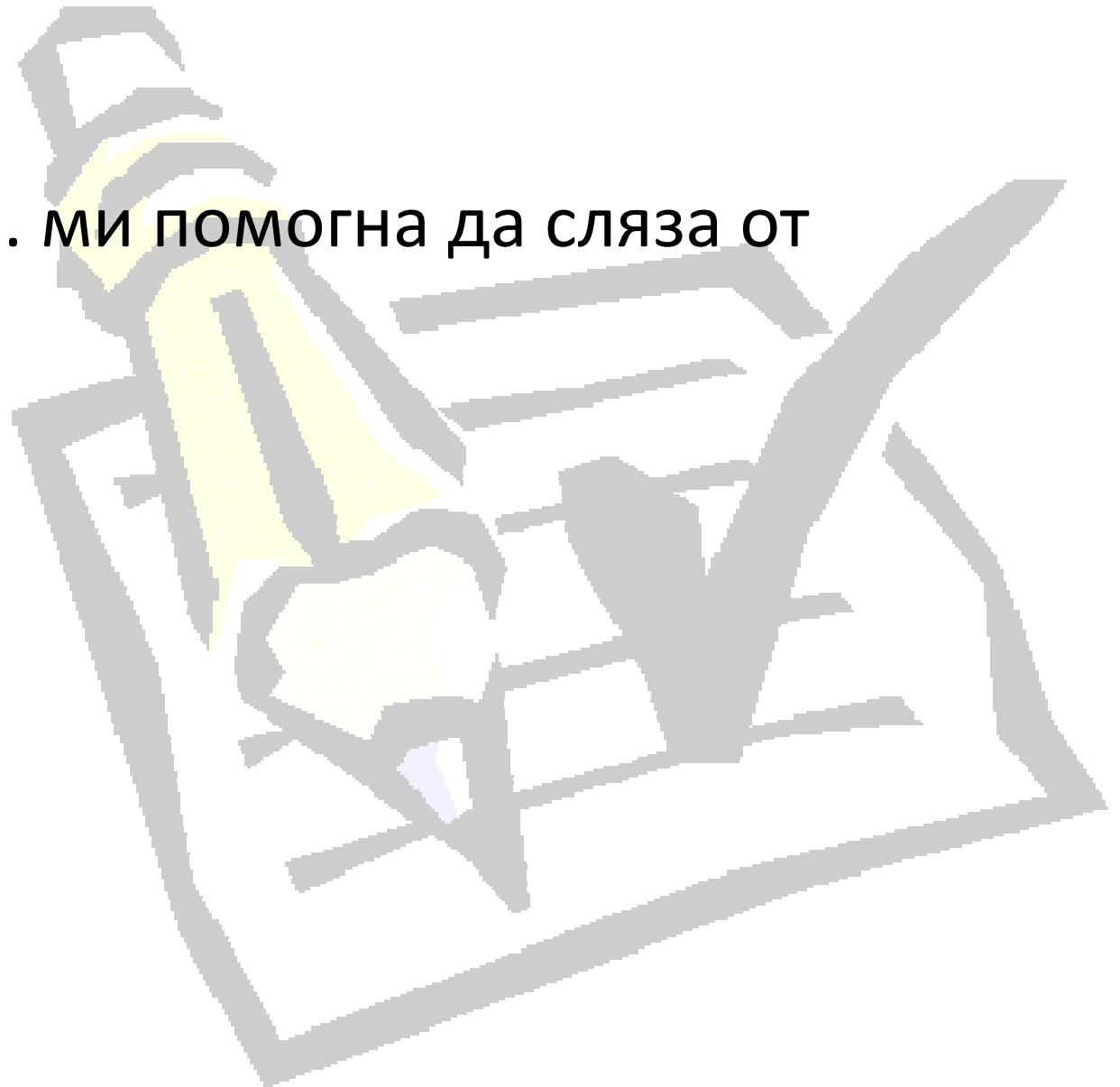
Снежана влезе в стаята, но никой не ...
забеляза.

- му
- ни
- го
- я

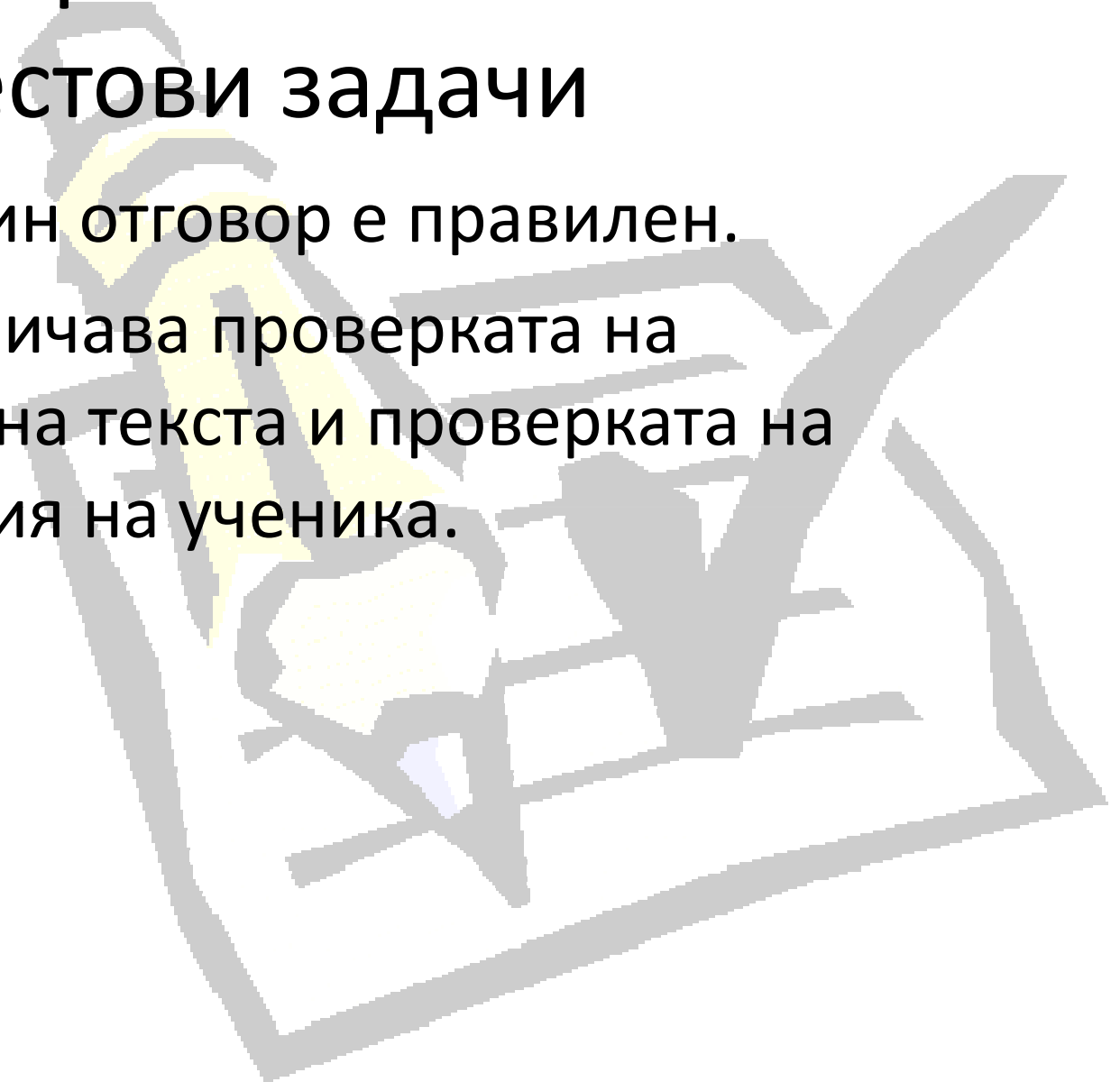
Видях човека, ... ми помогна да слеза от автобуса.

- на когото
- който
- комуто
- когото

Грешки при съставянето на тестови задачи

- Повече от един отговор е правилен.
- Не се разграничава проверката на разбирането на текста и проверката на общи познания на ученика.

Излишно усложняване на условието

20) Посочете в кои позиции има пунктуационни грешки

Издателство(1) (2)Наука(3) обявява анонимен конкурс за написване на книги по следните теми-(4) (5)“Културните ценности на България”(6) ;(7) (8)“Видни български учени”(9) ;(10) (11)“Нови научни открития през 21 век” (12).(13)

А) 1, 2, 3, 4, 7, 10, 12,

Г) 1, 2, 3, 6, 8, 9,10,12,13

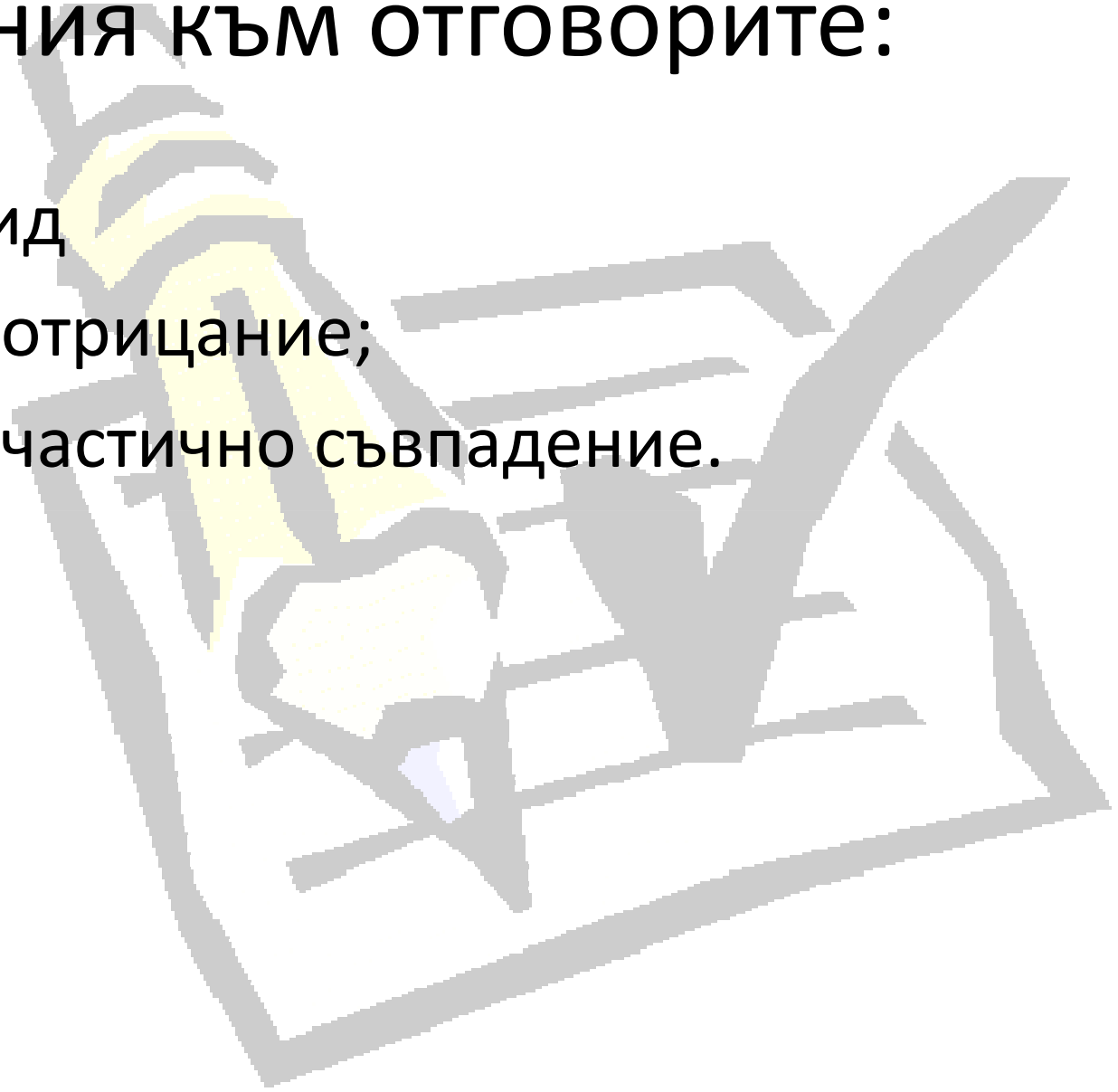
Б) 1, 2, 4, 5, 7,8,10,11,12

Д) 2,3,4,5,7,8,10,11,12

В) 2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13

Изисквания към отговорите:

- еднакви по вид
- избягване на отрицание;
- избягване на частично съвпадение.

Чек-лист:

- ТЗ проверява ли това, което искате да проверите и което е цел на обучението?
- Само един правилен отговор ли има?
- Съответства ли на нивото на владеене на езика?
- Има ли обърквачи и затрудняващи елементи, несвързани с владеенето на езика?

Чек-лист (продължение):

- Проверяват ли се езиковите знания или друг тип знания (обща култура например)?
- Има ли “абсурдни” дистрактори?
- Дистракторите сходни ли са по начина на оформление?
- Може ли задачата да бъде решена по метода на изключването?

Оценяване на писмената реч

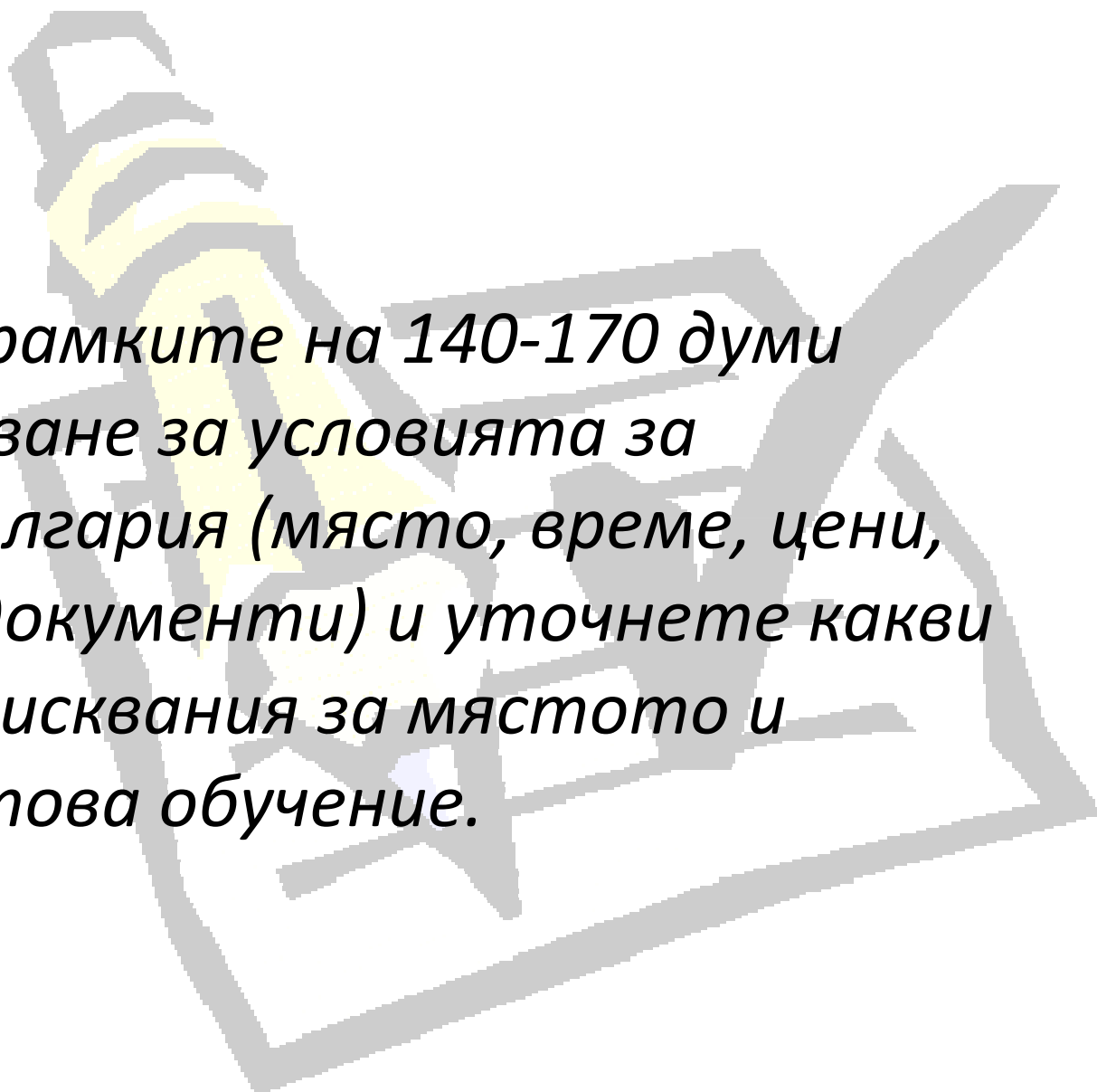
Формулиране на задача за съставяне на писмен текст

Задачата за съставяне на писмен текст се състои от два компонента: формулировката на темата и инструкцията.

Формулировката е КАКВО трябва да се пише, а инструкцията – КАК или по какъв начин трябва да се пише.

Напишете съчинение по предложената тема в рамките на 140-170 думи.

„Пътищата, които избираме“.

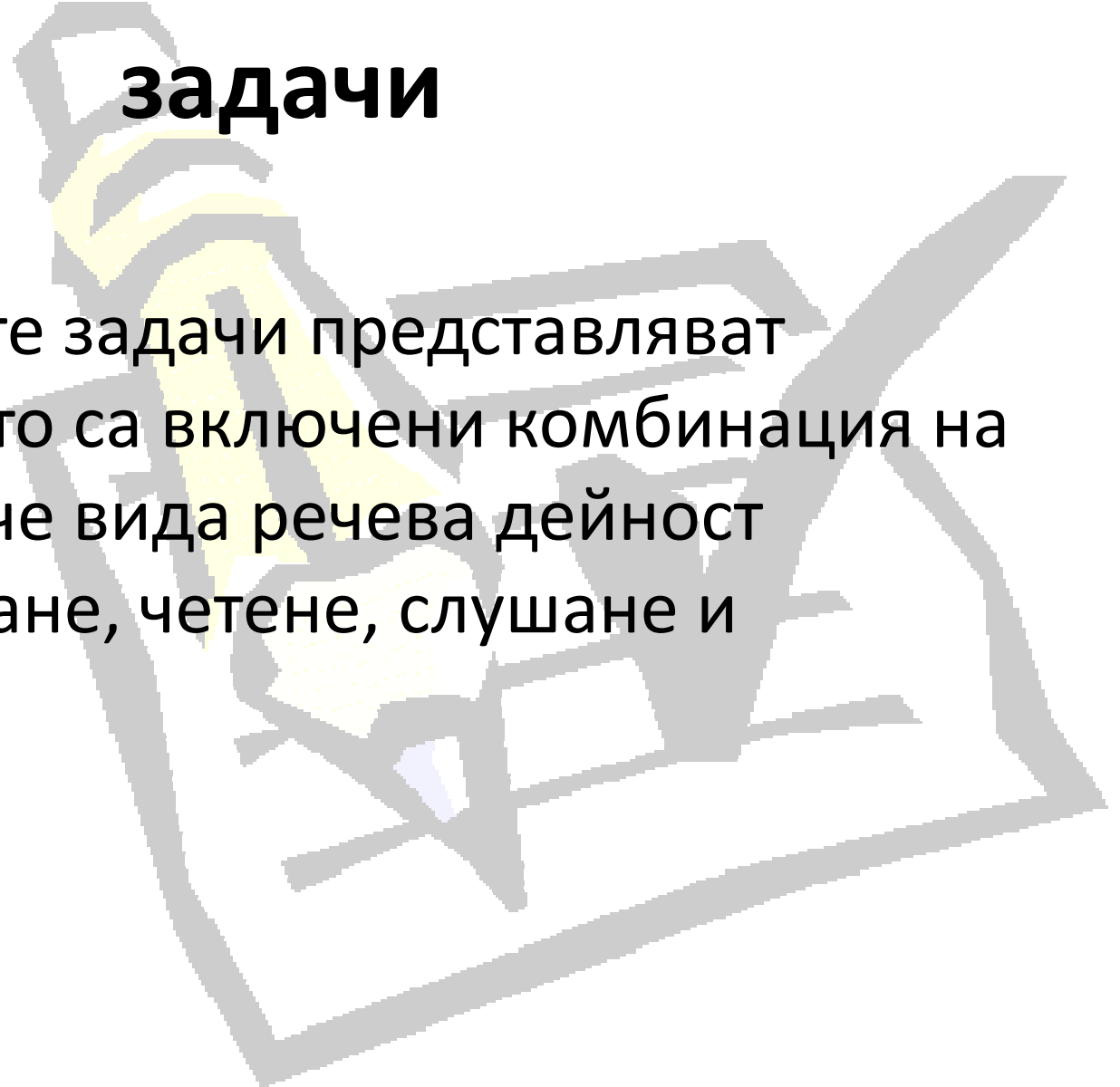
-
- *Напишете в рамките на 140-170 думи писмо-запитване за условията за обучение в България (място, време, цени, необходими документи) и уточнете какви са вашите изисквания за мястото и времето на това обучение.*

Тематика на текста

- Влияние на знанията по темата (например нови технологии, екология, спорт или др.)
„Съвременната музика - вашите любими изпълнители и направления“
- да не се навлиза в специфични области като например религия, политика;
- темата да изисква споделяне на лични преживявания или мнение и отношение по общочовешки проблеми

Интегрирани и самостоятелни задачи

- Интегрираните задачи представляват задачи, в които са включени комбинация на два или повече вида речева дейност (четене и писане, четене, слушане и говорене).

Адресат на текста

- Писането в реалния живот е комуникативен акт, който има определена цел и е насочен към някакъв читател.
- Традиционно в образованието са се използвали предимно „безадресатни“ текстове, т.е. текстове, задавани и създавани в учебна обстановка с учебни цели, които не се предполага да бъдат четени от някого освен от учителя.

Задача за създаване на писмен текст без конкретен адресат

*Родителите ви заминават за няколко дни и
вие за първи път ще организирате парти
у вас.*

- Каква ще е подготовката за партито?*
- Кого ще поканите и защо?*

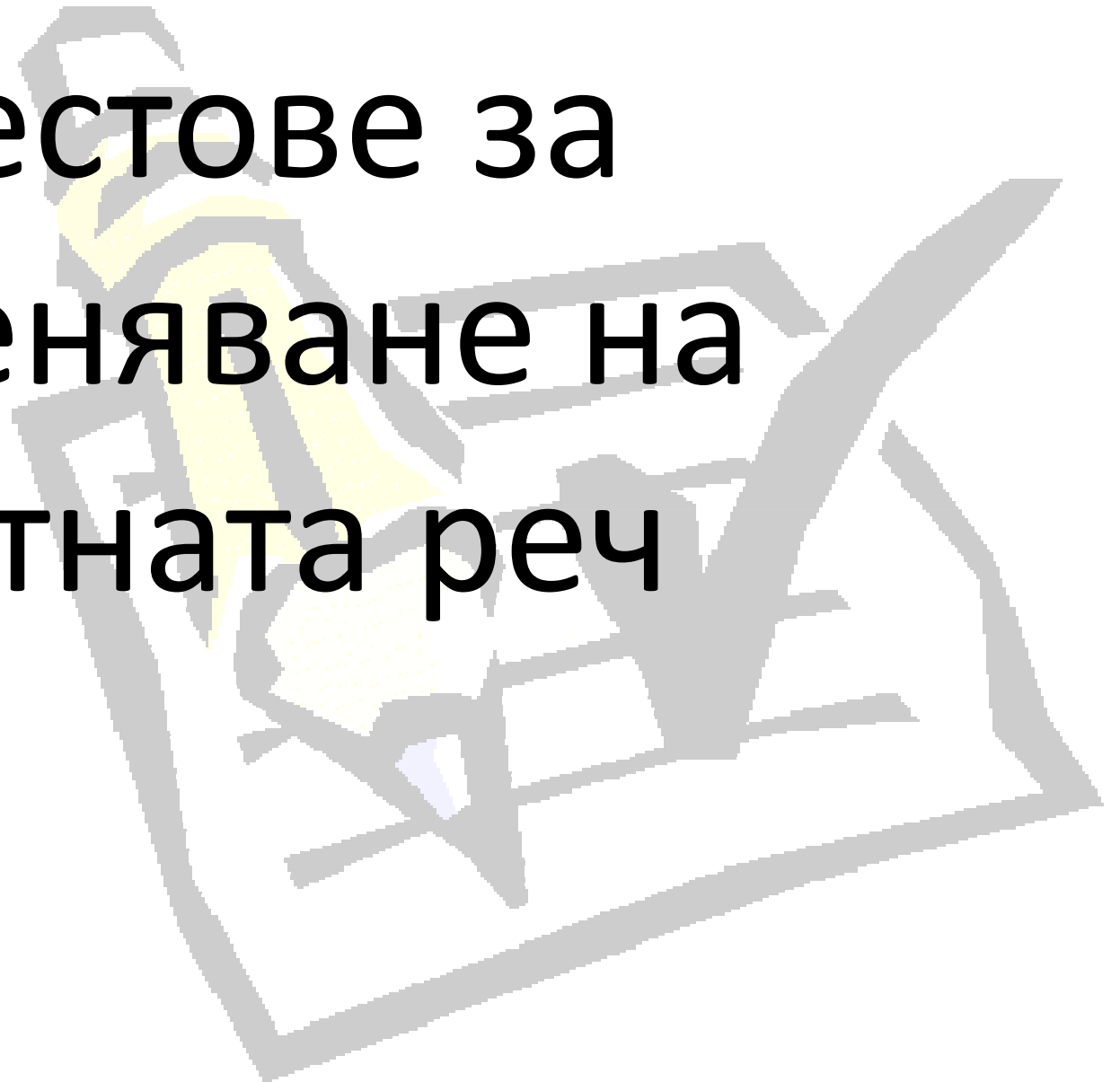
Задача за създаване на писмен текст с предполагаем адресат

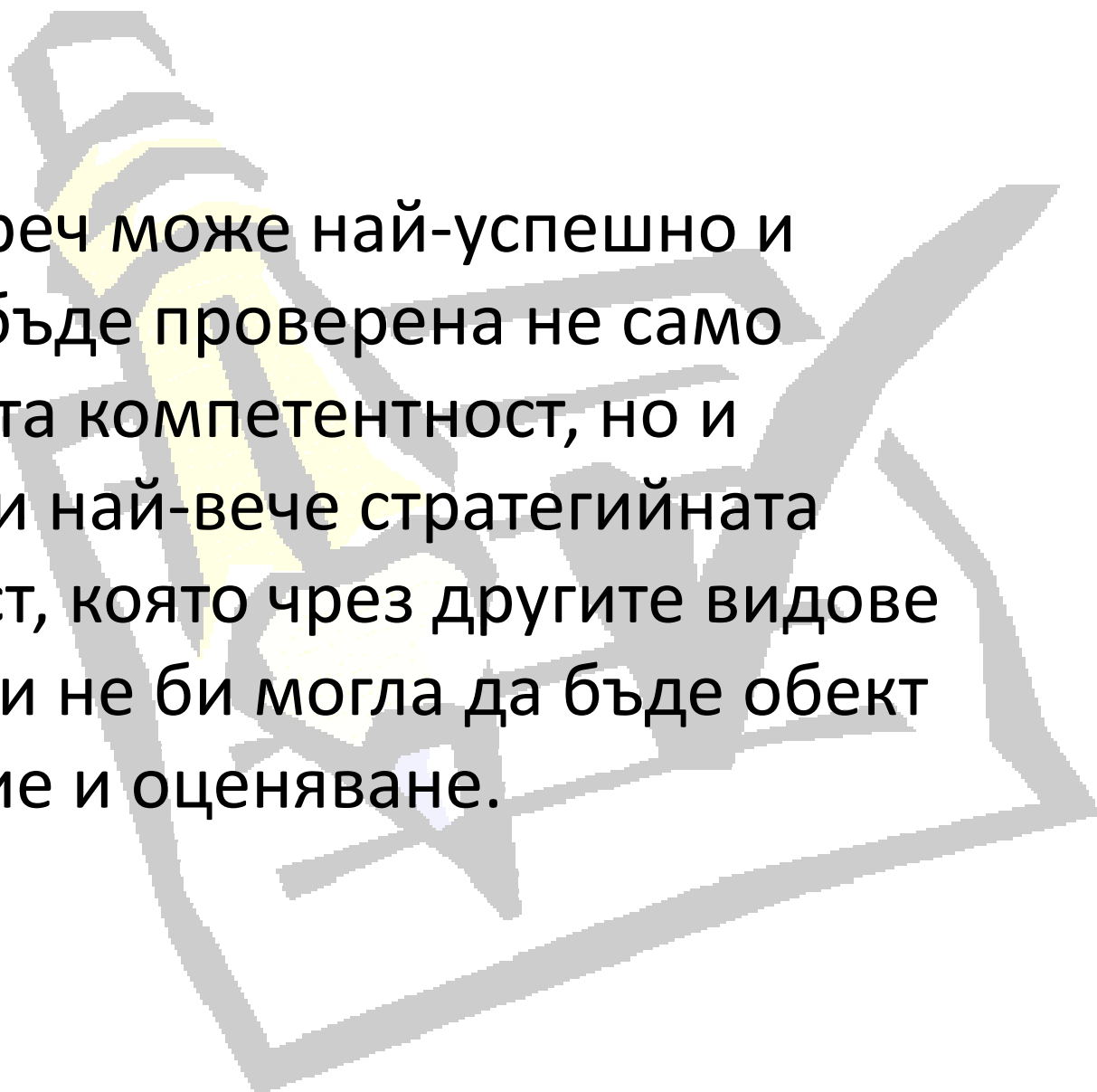
*Напишете писмо на ваш приятел/ка, с
когото/която отдавна не сте във връзка.*

В това писмо:

- извинете се за дългото си мълчане;*
- изразете желание за подновяване на
кореспонденцията помежду ви;*
- поканете го/я да ви гостува за две
седмици през лятната ваканция.*

Тестове за оценяване на устната реч

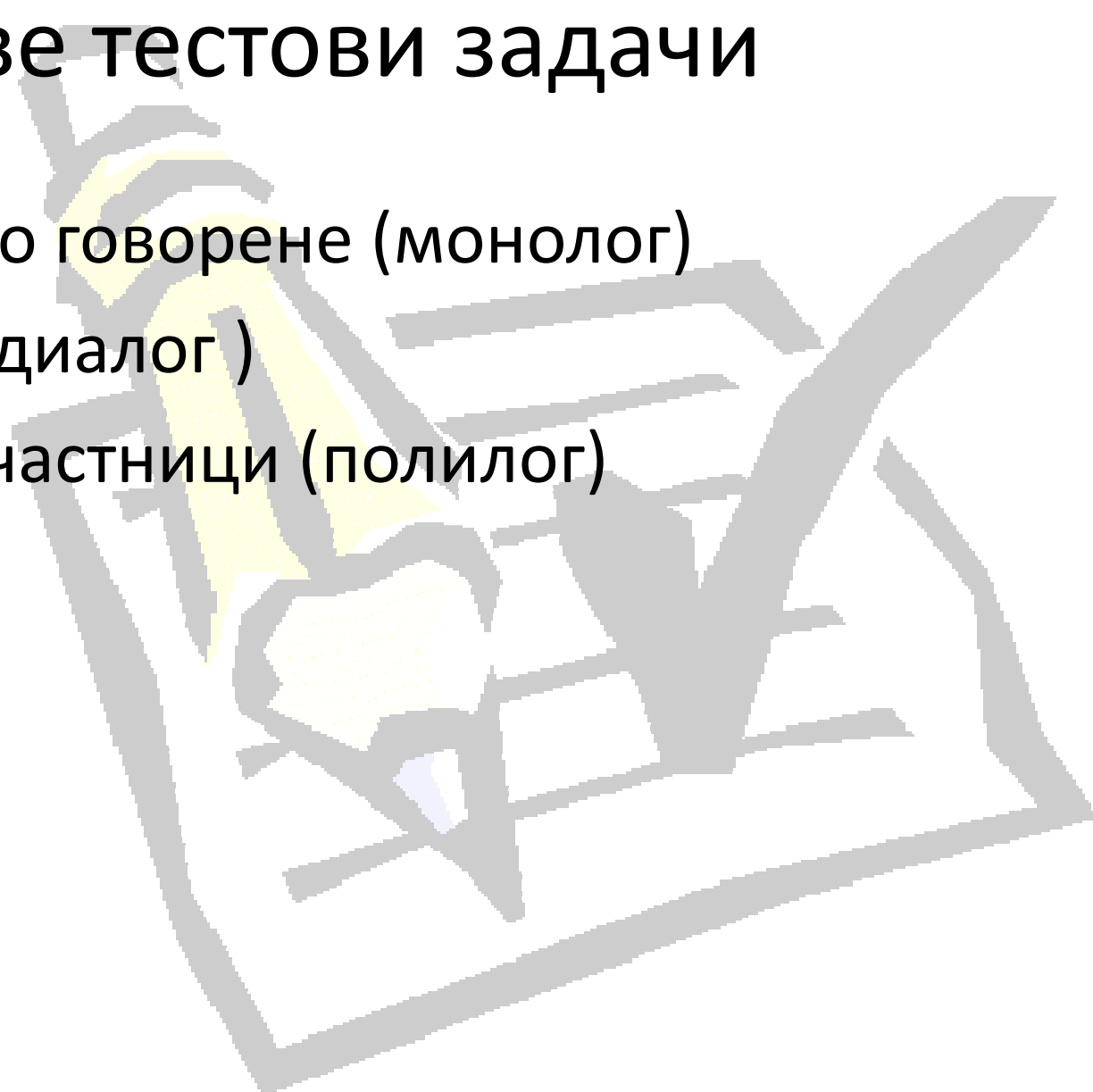
-
- Чрез устната реч може най-успешно и директно да бъде проверена не само лингвистичната компетентност, но и дискурсната, и най-вече стратегийната компетентност, която чрез другите видове тестови задачи не би могла да бъде обект на наблюдение и оценяване.

Характеристиките на оценяването на устната реч

- изпълнение на поставената задача;
- достатъчност на отговора като дължина и сложност;
- разбираемост на продуцираната реч, в това число произношението и интонацията;
- адекватност на избраните езикови средства;
- обем и точност на речника;
- кохезия;
- плавност на речта;
- използване на стратегии на общуване.

Видове тестови задачи

- индивидуално говорене (монолог)
- 2 участници (диалог)
- повече от 2 участници (полилог)

Видове тестови задачи

- самостоятелни задачи
- интегрирани задачи (слушане + говорене; четене + говорене)
- Интегрираните задачи представляват задачи, в които са включени комбинация на два или повече вида речева дейност